

OBSAH

1. Úvod	2
2. Právní základy soustavy SMARAGD	2
3. Území zvláštního zájmu pro ochranu (ÚZZO)	3
Co se rozumí pod ÚZZO?	3
Které státy mohou zřizovat ÚZZO?	3
Jaké povinnosti, týkající se statutu ÚZZO, státy mají?	3
Jakým způsobem jsou ÚZZO zřizována?	4
4. Vazby soustavy Smaragd se soustavou Natura 2000	5
5. Další práce	6

PŘÍLOHY

TEXTY ÚMLUVY O OCHRANĚ STANOVÍŠŤ

1. Články 1, 2, 3, 4, 6b a 9 Úmluvy	6
2. Rezoluce č. 1 (1989) Stálého výboru k ustanovením týkajícím se ochrany stanovišť	7
3. Doporučení č. 14 (1989) Stálého výboru o ochraně stanovišť druhů a ochraně ohrožených přírodních stanovišť	8
4. Doporučení č. 15 (1989) Stálého výboru o ochraně ohrožených typů přírodních stanovišť	8
5. Doporučení č. 16 (1989) Stálého výboru o územích zvláštního zájmu pro ochranu	9
6. Doporučení č. 25 (1991) Stálého výboru o ochraně přírodních prostorů mimo chráněná území	9
7. Rezoluce č. 3 (1996) Stálého výboru o ustavení Panevropské ekologické sítě	12
8. Rezoluce č. 4 (1996) podávající seznam ohrožených přírodních stanovišť vyžadujících zvláštní opatření pro ochranu	13
9. Rezoluce č. 5 (1998) Stálého výboru o pravidlech pro soustavu území zvláštního zájmu pro ochranu (soustava Smaragd)	16
10. Rezoluce č. 6 (1998) Stálého výboru obsahující seznam druhů vyžadujících zvláštní opatření pro ochranu jejich stanovišť	18

Tato Planeta je věnována Úmluvě o ochraně planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě. Tento dokument vysvětluje původ soustavy Smaragd, její význam a vývoj, jakož i její vazby na soustavu Natura 2000. Text Sekretariátu, zpracovaný Ředitelstvím životního prostředí a místních správ, z francouzského originálu **Le Réseau Emeraude – Réseau européen de zones d'intérêt spécial pour la conservation** přeložil Milan Rivola.

EDICE

PLANETA 2001

Odborný časopis pro životní prostředí

Ročník IX, číslo 1/2001

Vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65,
100 10 Praha 10
tel. 02/6712 2549
fax: 02/67126549

ISSN 1213-3396

Titul **PLANETA** má registrováno Ministerstvo životního prostředí a časopis vychází maximálně 6x ročně jako monotematická čísla věnovaná problematice životního prostředí. Šíří se zdarma a je volně přístupný na Internetu v Elektronické environmentální knihovně.

Terminologické poznámky

S určitými terminologickými problémy se setkáváme již při překladu názvu Bernské úmluvy, ale i jiných obdobných textů. Oba úřední jazyky Rady Evropy – angličtina a francouzština – mají totiž do češtiny obtížně přeložitelný termín – „wild-life“ či „vie sauvage“ – zahrnující jak rostliny, tak i živočichy. Proto někteří překladatelé, kteří se chtějí vyhnout v češtině neúnosnému výrazu doslovného překladu „divoký život“, se dopouštějí určité nepřesnosti a používají v názvu úmluvy formulaci „o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť“. Podle našeho názoru je třeba tyto výrazy překládat širším opisem a úmluvu nazývat „o ochraně planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť v Evropě“.

Rovněž tak je v cizojazyčné odborné literatuře často používán anglický termín „network“, či francouzský termín „réseau“, jejichž českým ekvivalentem je termín „sít“. Ve skutečnosti se ale v případě našeho textu nejedná o síť, neboť ta je charakterizována propojením uzlových bodů, zatímco v našem případě jde o soubory míst navzájem nepropojených. Termín „sít“ je proto vhodné použít např. u Panevropské ekologické sítě (EECONET) či u našeho systému ekologické stability krajiny, kde jsou jednotlivá místa (biocentra) navzájem propojena liniovými prvky (biokoridory), v předloženém textu tento termín překládám jako „soustava“. Podobně navrhuji postupovat i u programu NATURA 2000.

Poznámka: Petitem jsou psány doplňky a vysvětlivky překladatelovy, které nejsou součástí originálního textu dokumentu.

ÚMLUVA O OCHRANĚ PLANĚ ROSTOUCÍCH ROSTLIN, VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ŽIVOČICHŮ A PŘÍRODNÍHO PROSTŘEDÍ V EVROPĚ

1. ÚVOD

V červnu 1989 se konalo mimořádné zasedání Stálého výboru Bernské úmluvy, věnované výlučně ochraně stanovišť v rámci Úmluvy. Na tomto zasedání přijal výbor interpretační rezoluci (Rezoluce č. 1 [1989] k ustanovením, týkajícím se ochrany stanovišť) a tři konkrétní doporučení (Doporučení č. 14, 15 a 16 [1989]), směřující k vytvoření soustavy chráněných území z titulu úmluvy. Další doporučení (Doporučení č. 25 [1991] o ochraně přírodních prostorů mimo chráněná území) bylo přijato na pozdějším zasedání výboru. Všechny rezoluce a doporučení, na něž je v tomto dokumentu odkazováno, tvoří jeho přílohu.

V Doporučení č. 16 (1989), týkajícím se území zvláštního zájmu pro ochranu (ÚZZO), doporučuje Stálý výbor smluvními stranám „přijmout pravidla pro zřizování území zvláštního zájmu pro ochranu, aby byla přijata potřebná a vhodná opatření ochrany pro každé území, situované na území států nebo pod jejich pravomocí, jestliže toto území splňuje jednu či více následujících podmínek ...“ (následuje seznam podmínek).

Výbor si přál, aby všechna doporučení o ochraně stanovišť byla smluvními stranami realizována co nejrychleji; avšak tato realizace byla zbrzděna dvěma závažnými událostmi. První z nich byl zvrát na politické mapě Evropy, způsobený pádem berlínské zdi v říjnu 1989. Bernská úmluva musela přizpůsobit své priority a dát přednost rozšíření úmluvy na nové demokracie střední a východní Evropy před ustavením soustavy území. Druhou událostí bylo vypracování právního nástroje uvnitř Evropské unie, určeného pro realizaci Bernské úmluvy v Unii. (Jako všechny smluvní strany Úmluvy i Evropská unie byla povinna přijmout „vhodná a potřebná legislativní a předpisová opatření“ pro zajištění úmluvy). Tento právní nástroj byl přijat v květnu

1992 a nazván „Směrnice o ochraně přírodních stanovišť jakož i volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin“. Naštěstí tento text nepřejímá jednoduše text Bernské úmluvy, ale jde mnohem dále a zpřísňuje povinnosti při ochraně stanovišť (takže je tato směrnice v současnosti většinou známa pod názvem „směrnice o stanovištích“). Tato směrnice ustavila „souvislou evropskou ekologickou soustavu zvláštních území ochrany, nazvanou Natura 2000“.

Za tím účelem, aby byla zaručena návaznost soustavy území zvláštního zájmu pro ochranu (ÚZZO), předpokládané Bernskou úmluvou, a soustavy zvláštních území ochrany (ZÚO), předpokládané směrnicí o stanovištích, usoudil Stálý výbor Úmluvy, že přednostně vyčká ustavení vhodných mechanismů v rámci směrnice. V lednu 1996 se stal smluvními stranami Úmluvy dostatečný počet států střední a východní Evropy a tyto státy požadovaly, aby byla vytvořena soustava ÚZZO. Stálý výbor, aby vyhověl vyslovenému přání a s ohledem na to, že práce podle směrnice o stanovištích na vytvoření soustavy Natura 2000 již dostatečně pokročily, se rozhodl přijmout svou Rezoluci č. 3 (1996), směřující k „vytvoření soustavy (soustava Smaragd) sdružující území zvláštního zájmu pro ochranu, určená s použitím svého Doporučení č. 16“; mimo jiné též povzbudil „smluvní strany a státy se statutem pozorovatele ke zřizování území zvláštního zájmu pro ochranu a jejich oznamování sekretariátu“. Rezoluce č. 3 (1996) je, v určitém smyslu, druhým aktem zrození soustavy, po jejím vytvoření v roce 1989. Přesněji řečeno je to akt jejího křtu, protože soustava nebyla v roce 1989 pojmenována, a bylo spojeno s obtížemi propagovat soustavu nazývanou „soustava určená pro realizaci Doporučení č. 16 (1989) Stálého výboru Úmluvy o územích zvláštního zájmu pro ochranu“. Stručná pojmenování jsou dobrá.

2. PRÁVNÍ PODPORA SOUSTAVY SMARAGD

Bernská úmluva se nevztahuje pouze na ochranu druhů. Články 1, 2, 3, 4, 6 a 9 Úmluvy se dotýkají ochrany přírodních stanovišť, zejména:

- stanovišť planě rostoucích druhů rostlin a volně žijících druhů živočichů (zvláště vyjmenovaných v Příloze I a II);
- ohrožených přírodních stanovišť;
- území, důležitých pro stěhovavé druhy.

Odpovídající texty Úmluvy a Stálého výboru, týkající se ochrany přírodních stanovišť, tvoří přílohu tohoto dokumentu.

Soustava Smaragd byla vytvořena s použitím Doporučení č. 16 (1989) a Rezoluce č. 3 (1996) a konečně s využitím doporučení nezávazného charakteru. Povinnosti, týkající se ochrany přírodních stanovišť, nicméně nepatří do této kategorie, protože se jedná o striktní povinnosti, které

jsou jasně definovány Úmluvou a jsou tak součástí mezinárodního práva. Stálý výbor doporučil smluvním stranám, aby zabezpečily plnění svých povinností, týkajících se přírodních stanovišť, přijetím určitého počtu opatření, mezi nimiž figuruje zřízení území zvláštního zájmu pro ochranu (ÚZZO), vytvářejících soustavu Smaragd. Respektování povinností, daných Bernskou úmluvou, může být samozřejmě vyžadováno pouze po smluvních stranách. Ostatní evropské státy byly „přizvány“ aby se podílely na této iniciativě. Pokud se týká členských států Evropské unie (které jsou všechny smluvními stranami Úmluvy), Rezoluce č. 5 (1998) o pravidlech pro soustavu území zvláštního zájmu pro ochranu stanoví, že „pro smluvní strany, které jsou členskými státy Evropské unie, jsou lokality soustavy Smaragd představovány lokalitami soustavy Natura 2000“.

3. ÚZEMÍ ZVLÁŠTNÍHO ZÁJMU PRO OCHRANU (ÚZZO)

Co se rozumí „územími zvláštního zájmu pro ochranu“?

Doporučení č. 16 kvalifikuje jako „území zvláštního zájmu pro ochranu“ území, vyhlášené státem a splňující jednu nebo více následujících podmínek:

- a) přispívá podstatným způsobem k přežívání ohrožených, endemických nebo v Příloze I či Příloze II uvedených druhů;*
- b) hostí četné význačné druhy na území s velkou druhovou diverzitou nebo hostí významné populace jednoho či více druhů;*
- c) obsahuje významnou a/nebo reprezentativní ukázkou typů ohrožených stanovišť;*
- d) obsahuje významný příklad určitého typu stanoviště nebo mozaiku různých typů stanovišť;*
- e) představuje důležité území pro jeden nebo více stěhovavých druhů;*
- f) významně přispívá jiným způsobem k realizaci cílů Úmluvy.*

Je třeba podtrhnout, že pro smluvní strany, které jsou členskými státy Evropské unie, jsou užívány procedury s použitím kritérií určených ve směrnici o ptácích a směrnici o stanovištích (jež jsou ostatně z velké části totožné).

Výše uvedené podmínky jasně vyznačují území značné ekologické hodnoty jak pro ohrožené a endemické druhy, vyjmenované v přílohách Bernské úmluvy, tak pro ohrožené typy stanovišť, označené Stálým výborem jako „vyžadující opatření zvláštní ochrany“.

Soustava Smaragd nebude tedy ani schránkou, do které bude možné vhodit jakýkoliv typ chráněného území, ani jednoduchou sbírkou území, zřízených podle jiných nástrojů. Její jednoduitost – stejně jako z velké části jednoduitost soustavy Natura 2000 – pramení z omezeného počtu kritérií pro výběr: ta musí mít svou váhu a musí přispívat významně (rozhodující je důležitost!) cílům Úmluvy.

Které státy mohou zřizovat ÚZZO?

Rezoluce č. 3 (1996) podněcuje „smluvní strany a státy v pozici pozorovatele k zřizování území zvláštního zájmu pro ochranu a k jejich oznamování sekretariátu“.

Smluvními stranami Úmluvy je 36 evropských států (stav v červnu 1999):

Albánie, Rakousko, Belgie, Bulharsko, Kypr, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Island, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Lichtenštejnsko, Litva, Lucembursko, Malta, Moldávie, Monako, Nizozemí, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, „Jugoslávská ex-republika Makedonie“, Turecko, Ukrajina, Spojené království; na druhé straně 11 evropských států má statut pozorovatele na zasedáních Stálého výboru:

Arménie, Azerbajdžan, Andorra, Bělorusko, Bosna-Hercegovina, Chorvatsko, Gruzie, Svatá Stolica, Rusko, San Marino, Slovinsko.

O účasti mimoevropských stran na soustavě Smaragd rozhodl Stálý výbor v roce 1998. Smluvními stranami jsou tři africké státy: Burkina Faso, Tunisko a Senegal.

Na soustavě Smaragd se tedy může podílet celkem padesát států.

Účast států, které nejsou dosud smluvními stranami, je nejen možná, ale vysoce žádoucí. Rezoluce č. 3 (1996) zve „evropské státy, požívající statutu pozorovatele v rámci Stálého výboru Bernské úmluvy, k účasti na soustavě a ke zřizování území zvláštního zájmu pro ochranu“.

Rezoluce č. 5 (1998) stanoví, že pro smluvní strany, které jsou členskými státy Evropské unie, jsou lokality soustavy Smaragd ustavovány lokalitami soustavy Natura 2000. Ve skutečnosti se neočekává mezi nimi žádná jiná ztotožňující akce, neboť soustava Natura 2000 má stejné cíle jako soustava Smaragd (a důkladnější právní základ). V tomto ohledu plná a úplná aplikace směrnice o stanovištích je považována za základní a nutnou etapu pro realizaci cílů, společných jí a Bernské úmluvě, týkajících se stejně ochrany přírodních stanovišť, jako ochrany planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů.

Jaké povinnosti mají státy co se týká statutu a péče o ÚZZO?

Zřízení ÚZZO státy neznamená konec péče o soustavu Smaragd, ale spíše její začátek, protože se státům doporučuje přijmout určitý počet opatření (legislativní nebo jinou cestou) pro zajištění vhodné péče o ÚZZO. Doporučením č. 16 (1989) jsou vyzývány k „přijetí, pokud to bude možné, opatření nutných pro to:

- a) aby ÚZZO „byly podřízeny vhodnému režimu, určenému k zajištění ochrany prvků“, které byly důvodem zřízení území;*
- b) aby orgány, odpovědné za zřízení a/nebo péči a ochranu všech těchto území nebo některých z nich, měly k dispozici dostačující nástroje, potřebné útvary, vybavení a zdroje (včetně finančních), které by jim dovozovaly pečovat, ochraňovat a dohlížet přiměřeným způsobem na tato území;*
- c) aby vhodné výzkumy – ekologické a jiné – byly vykonávány koordinovaně za účelem zlepšení chápání hlavních předmětů péče o tato území a za účelem sledování stavu skutečností, které byly důvodem jejich vyhlášení a ochrany;*
- d) aby činnosti, vykonávané v těchto územích nebo v jejich blízkosti, neškodily skutečností, motivujícím vyhlášení a ochranu lokality.“*

Kromě toho se státům doporučuje, aby případně přijaly, pokud se týká ÚZZO, opatření směřující:

„a) k vyhotovení a realizaci plánů péče, definujících krátkodobé a dlouhodobé cíle (tyto plány se mohou zabývat buď jednotlivými územími nebo souborem území, jako např. vřesovišti);

- b. *k pravidelné obnově opatření plánů péče v souvislosti s vývojem situace, nebo pokrokem vědeckého poznání;*
- c. *k jasnému vyznačení těchto území v mapových podkladech a přiměřeným způsobem i v terénu;*
- d. *seznamování odpovědných úřadů a pozemkových vlastníků s rozlohou lokalit a jejich charakteristikami;*
- e. *k předvídání vývoje těchto území a zejména skutečností, které jsou vážným důvodem pro jejich ochranu.*

Z výše uvedených paragrafů jasně vysvítá, že státy jsou vyzývány, aby se o ochranu ÚZZO zajímaly velmi podrobně. Nicméně neexistuje přesné doporučení, které by zajistilo ÚZZO právní ochranu. Stálý výbor dává přednost tomu, že ponechává státům určitou volnost když doporučuje, aby území „byla podřízena upravenému režimu“. Jako vždy se Stálý výbor více zajímá o to, aby ochrana byla účinná, než o takový či onaký způsob „ochrany území“. Některé způsoby mohou velmi dobře fungovat, aniž by byly podřízeny přísným, právně upraveným povinnostem. V každém případě však Stálý výbor požádal státy, aby věnovaly pozornost otázce ochrany ÚZZO; a poslední bod Doporučení č. 16 je formulován následovně:

Stálý výbor doporučuje smluvním stranám:

„5. určit území, která zůstávají nedostatečně chráněna současnými mechanismy, a zlepšit statut ochrany těchto území přijetím všech vhodných mechanismů, aby odpovídal požadavkům úmluvy.“

Rezoluce č. 5 používá přesnější termíny: „Vlády jsou žádány, aby informovaly sekretariát o všech důležitých změnách, které by mohly podstatně a negativním způsobem změnit ekologické charakteristiky vyhlášených ÚZZO či podmínky, které byly motivem jejich vyhlášení. Jsou-li takové změny zjištěny, přísluší Stálému výboru, aby dotčené vládě sdělil názor týkající se opatření, jež mají být přijata, aby byl zajištěn soulad s ustanoveními Doporučení č. 16 (1989).“

Ustavení soustavy Smaragd je chápáno jako dynamický proces, vyžadující pravidelnou aktualizaci získaných informací, a to způsobem, aby státy vyhověly doporučení. Bod 2 Doporučení č. 16 vyzývá státy, aby „pravidelně či stále systematicky sledovaly výsledky, jichž dosáhly při uplatňování [zřizování ÚZZO]“.

Jak jsou ÚZZO zřizována?

Způsoby zřizování ÚZZO se řídí hlavně Rezolucí č. 3 (1996) a Doporučením č. 16 (1989). Tyto dokumenty podněcují smluvní strany a státy se statutem pozorovatele k „zřizování území zvláštního zájmu pro ochranu a k jejich ohlašování sekretariátu“. Rovněž odpovědnost za zřizování ÚZZO připadá vládám dotčených států. Pokud se týká podrobností technického postupu, je vhodné poznamenat, že Rezoluce č. 3 vytvořila „Skupinu expertů, pověřenou vést aktivity potřebné pro ustavení soustavy“.

Tato skupina expertů přijala zásadu, podle které se musí proces zřizování odvíjet od způsobu, který je kompatibilní s procesem soustavy Natura 2000. Rezoluce č. 5 (1998) stanovila proceduru, kterou musejí vlády používat pro zřizování území soustavy Smaragd.

Každá vláda, zřizující ÚZZO, je povinna zaslat sekretariátu Rady Evropy formulář standardního dotazníku. Tento se opírá o základní údaje, vypracovanou pro soustavu Natura 2000. Údaje byly upraveny způsobem, který odpovídá mnohem širšímu území pokrytému Bernskou úmluvou, jak co se týká geografických termínů, tak i termínů, týkajících se četných druhů. Formuláře mohou být vyplněny elektronickou cestou, program umožňuje poloautomatický přenos údajů, sebraných jinými projekty, jako je např. program CORINE o biotopech (dále „biotopy-CORINE“).

V souladu s „Pravidly pro soustavu Smaragd“ může Stálý výbor po dotčené vládě požadovat, aby zřídila jedno či více území, představujících zvláštní zájem pro soustavu Smaragd. Jestliže vláda zřídí území, které neodpovídá kritériím, přísluší Stálému výboru, aby vládě doporučil zrušit toto zřízení. Jestliže vláda nicméně na zřízení trvá, Stálý výbor může rozhodnout, že toto území nebude do soustavy přijato.

Stálý výbor se domnívá, že je nutné posílit práce, vedené smluvními stranami ve věci ochrany stanovišť pro zřizování ÚZZO. Rozhodl tedy požadovat po smluvních stranách (ve svém Doporučení č. 14 [1989]):

„1. určit v územích pod jejich pravomocí:

- a) *druhy vyžadující zvláštní opatření pro ochranu stanovišť;*
- b) *ohrožená přírodní stanoviště, vyžadující opatření zvláštní ochrany;*
- c) *stěhovavé druhy, vyžadující zvláštní opatření pro ochranu jejich stanovišť;*
- d) *druhy, jejichž místa reprodukce a/nebo odpočinku vyžadují opatření na ochranu, a typy jejich míst reprodukce a/nebo odpočinku, vyžadující opatření na ochranu;*
- e) *vybrat pro každou z uvedených kategorií, v možné míře, dotčené lokality“.*

I když plnění výše uvedených úkolů přísluší smluvním stranám, rozhodl Stálý výbor po roce 1989 sestavit seznamy ve smyslu výše uvedených bodů a, b, c a d pro celou Evropu.

V prosinci 1996 přijal Stálý výbor Rezoluci č. 4, určující ohrožená přírodní stanoviště (bod b výše), vyžadující zvláštní opatření na ochranu.

V roce 1998, v průběhu své 18. schůze, přijal Stálý výbor Rezoluci č. 6 (1998), obsahující seznam druhů, vyžadujících zvláštní opatření na ochranu stanovišť (včetně stěhovavých druhů, uvedených v bodu c výše).

Určení druhů, vyžadujících zvláštní opatření pro ochranu, je užitečnou etapou v průběhu zřizování ÚZZO, neboť může napomoci při výběru lokalit zvláštního zájmu pro ohrožené druhy.

Pokud se týká výše uvedeného bodu d (druhy, jejichž místa rozmnožování a/nebo odpočinku vyžadují opatření na ochranu), tedy že všechny tyto druhy je možné považovat za obsažené ve výše uvedeném bodu a (to znamená druhy, vyžadující zvláštní opatření na ochranu stanovišť), určení míst rozmnožování a/nebo odpočinku, vyžadujících ochranu, je jasně spojeno se zřizováním ÚZZO, dosud však nezačalo.

Informace o ÚZZO budou zveřejněny a shromážděny v databázi, s výjimkou informací, které budou sděleny jako důvěrné. Skupina expertů, pod záštitou Stálého výboru, se vynasnaží bdít nad pravidelným publikováním seznamu zřízených ÚZZO a jejich charakteristik, a poskytováním těchto dostupných informací v elektronické podobě.

Pro smluvní strany, které jsou členskými státy Evropské unie, bude procedura odlišná. Aby byla zajiš-

těna harmonizace a kompatibilita se soustavou Natura 2000, budou muset jednoduše určit, která území byla účinně začleněna do soustavy Natura 2000 po procesu nutného ověření, nařízeného v rámci směrnice o stanovištích, a upřesnit, jestli si přejí, aby se tato území stala součástí soustavy Smaragd. Tato procedura byla přijata aby byla zajištěna úplná kompatibilita a jednotnost obou soustav.

4. VZTAHY SOUSTAVY SMARAGD K SOUSTAVĚ NATURA 2000

Bernská úmluva (1979) a směrnice o stanovištích (1992) mají cíle, které se dokonale shodují. Jedna i druhá jsou mezinárodními právními nástroji, směřujícími k ochraně plané flóry a divoké fauny jakož i přírodních stanovišť. Zásadně se odlišují územím, na které se vztahují (směrnice na území členských států Evropské unie; úmluva na celou Evropu a část Afriky), a tím, že směrnice je konkrétnější v povinnostech, týkajících se ochrany přírodních stanovišť.

Ať už je tomu jakkoliv, směrnice je legislativní nástroj určený k tomu, aby realizoval Bernskou úmluvu v lůně Evropské unie, a jako takový postupuje se stejnou logikou, jako Úmluva. Je zřejmé, že Rezoluce č. 1 a Doporučení č. 14, 15 a 16, která byla přijata v roce 1989 a Doporučení č. 25, přijaté v roce 1991, v okamžiku vypracování směrnice, ovlivnily obsah směrnice. Například „*druhy, vyžadující zvláštní opatření na ochranu stanovišť*“, uváděné v Doporučení č. 14, mají svůj ekvivalent v příloze II směrnice („*živočišné a rostlinné druhy komunitárního zájmu, jejichž ochrana vyžaduje zřízení zvláštních území ochrany*“). Dále, „*ohrožená přírodní stanoviště, vyžadující opatření zvláštní ochrany*“ Doporučení č. 14 se objevují v příloze I směrnice („*typy přírodních stanovišť komunitárního zájmu, jejichž ochrana vyžaduje zřízení zvláštních území ochrany*“). Tentýž výraz „*Areas of Special Conservation Interest*“ (inspirovaný, mimochodem, výrazem „*Sites of Special Scientific Interest*“ [lokality zvláštního vědeckého zájmu], užívaným ve Spojeném království) byl přejet do směrnice, kde získal konečnou podobu „*Special Areas of Conservation*“ (zvláštní území ochrany). Podobnost je ještě nápadnější ve francouzštině (území zvláštního zájmu pro ochranu/zvláštní území ochrany).

Velkým přínosem a zásluhou směrnice je, že dala myšlenkám a doporučením pro ochranu stanovišť, figurujícím v Bernské úmluvě, přesnou právní podobu, a zlepšila též svou působnost posílením svého uplatnění v patnácti členských zemích Evropské unie.

Každému nezávislému pozorovateli je zřejmé, že Bernská úmluva je v lůně Evropské unie aplikována hlavně plnou a úplnou aplikací směrnice.

Pokud se týká soustav Natura 2000 a Smaragd, jediným možným logickým pojetím je, že členské státy Evropské unie naplňují ve věci stanovišť požadavky Bernské úmluvy zřizováním území v rámci soustavy Natura 2000. Jestliže se členské státy Evropské unie tak rozhodou, zvláštní území ochrany soustavy Natura 2000 se stanou též územími zvláštního zájmu pro ochranu v rámci soustavy Smaragd, čímž též posílí sounáležitost soustavy s územím celé Evropy.

Zřejmou výhodou tohoto postupu je, že zavádění soustavy Smaragd využívá práci, vykonanou Evropskou unií při realizaci soustavy Natura 2000. Rovněž ve státech, které nejsou členy Evropské unie, budou práce, které je nutno vykonat, soustředěny. Bude tedy možné rozšířit na celou Evropu homogenní soustavu území, přispívající na tomto úseku k pádu bariér, které historie, politika a ekonomika vytvořily na evropském kontinentě. Tento krok je v souladu s posláním, úkoly a ambicemi Rady Evropy.

Na druhé straně může tento krok pomoci některým státům, kandidátům připojení k Evropské unii, tím, že vykonají část přípravných prací, nutných pro vyhovění směrnici o stanovištích, v předstihu. Zdá se zřejmé, že vytvoří-li stát koherentní soustavu ÚZZO v lůně soustavy Smaragd, bude na tom lépe pokud se týká zřízení vlastních zvláštních území ochrany, až se stane členem Unie. Proto je třeba, aby Rada Evropy, obhospodařující Bernskou úmluvu, a Evropská komise, odpovědná za směrnici, koordinovaly své akce a projednávaly technické otázky, vyplývající z ustavení obou soustav.

Soustava Smaragd přinese za hranice Evropské unie filosofii soustavy Natura 2000 a zkonkretizuje na území celého kontinentu cíle – zásadně podobné – Bernské úmluvy a směrnice o stanovištích, pokud se týká ochrany přírodních stanovišť. Jejím úspěchem bude ochrana přírody v Evropě.

5. DALŠÍ PRÁCE

V prosinci roku 1998 byly přijetím Rezoluce č. 5(1998) „Předpis pro soustavu Smaragd“, Rezoluce č. 6 (1998), obsahující seznam druhů, vyžadujících zvláštní opatření ochrany stanovišť a vytvořením dvojjazyčné verze programu přípravné práce pro rozběhnutí realizace soustavy Smaragd úspěšně uzavřeny.

Rok 1999 znamená začátek fáze rozvoje soustavy Smaragd. V tomto roce byly zahájeny první pilotní projekty ve čtyřech zemích: Bulharsku, Ruské federaci, Slovensku a Turecku. Navíc se velmi zajímal o připojení se k výše uvedeným zemím Island.

Každá země byla požádána, aby pro zahájení procesu Smaragd ustavila svou národní skupinu expertů, která bude identifikovat potenciální lokality soustavy. Tyto skupiny musí být složeny z jednoho technika, jednoho administrátora a jednoho vědce, kteří budou pověřeni rozdílnými úkoly pro konkrétní realizaci soustavy.

Tyto skupiny budou pověřeny následujícími úkoly:

- Organizovat pracoviště, jehož prostřednictvím bude výše uvedená skupina dostávat podněty od úředníků a expertů Rady Evropy o principech a technikách sou-

stavy Smaragd. Bude instalován a vysvětlen program Smaragd. Budou poskytnuty instrukce, týkající se vědeckých souvislostí sběru údajů;

- Analyzovat výsledky a určovat přítomnost druhů a stanovišť v každé biogeografické oblasti země na základě práce Phare Topik Link on Nature, vydané Evropskou agenturou životního prostředí;
- Sestavit databázi pilotních údajů o konkrétních lokalitách, které by se měly v závěru stát lokalitami soustavy Smaragd, za použití programu Smaragd.

Je tedy pravděpodobné, že výběr prvních lokalit se uskuteční od konce roku 1999.

Pro další rok byly vyzvány Radou Evropy čtyři další země (Česká republika, Estonsko, Lotyšsko a Polsko), aby se připojily k procesu Smaragd.

Realizace soustavy Smaragd musí být dynamický proces, který vyžaduje pravidelné získávání informací. Pilotní projekty budou pouze začátek – jistě důležitý – vybudování soustavy. Rozvoj soustavy Smaragd nebudeme moci hodnotit jako dobrý, pokud se nebude zapojovat do procesu Smaragd stále více zemí.

PŘÍLOHA 1

Články 1, 2, 3, 4, 6b a 9 Úmluvy

Kapitola I – Obecná ustanovení

Článek 1

1. Cílem této Úmluvy je ochrana planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a jejich přírodních stanovišť, zejména druhů a stanovišť, jejichž ochrana vyžaduje spolupráci více států, a podpora takovéto spolupráce.
2. Zvláštní pozornost je věnována druhům, včetně stěhovavých druhů, ohroženým vyhubením a zranitelným.

Článek 2

Smluvní strany přijmou opatření potřebná pro udržení či adaptaci populace plané flóry a divoké fauny na úrovni, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, zohledňující požadavky ekonomické a rekreační a potřeby poddruhů, variet nebo forem, ohrožených na místní úrovni.

Článek 3

1. Smluvní strany přijmou opatření nutná k tomu, aby byly vypracovány národní politiky ochrany plané flóry a divoké fauny a přírodních stanovišť, věnující zvláštní pozornost druhům ohroženým vyhubením a zranitelným, zejména endemickým druhům a ohroženým stanovištím v souladu s ustanoveními této Úmluvy.
2. Smluvní strany se zavazují, že zohlední ve své politice plánování a rozvoje a při svých opatřeních proti znečišťování ochranu plané flóry a divoké fauny.
3. Smluvní strany budou podporovat výchovu a šíření obecných informací o nutnosti ochrany druhů plané flóry a divoké fauny jakož i jejich stanovišť.

Kapitola II - Ochrana stanovišť

Článek 4

1. Smluvní strany přijmou vhodná a nutná legislativní a normativní opatření na ochranu stanovišť planých druhů rostlin a divokých druhů živočichů, zejména těch, kteří jsou uvedeni v přílohách I a II, a pro ochranu přírodních stanovišť, ohrožených vymizením.
2. Smluvní strany zohlední ve svých politikách plánování a rozvoje potřeby ochrany chráněných území, zřizovaných za účelem uvedeným v předchozím paragrafu, aby bylo zabráněno nebo co nejvíce omezeno jakékoliv poškozování takových území.
3. Smluvní strany se zavazují věnovat zvláštní pozornost ochraně území, důležitých pro stěhovavé druhy vyjmenované v přílohách II a III, rozmístěných na migračních cestách, jako jsou zimoviště, místa shromažďování, krmení, rozmnožování nebo pelichání.
4. Smluvní strany se zavazují ke koordinování svých snah o ochranu přírodních stanovišť podle tohoto článku v případě, že budou situována v územích, rozprostírajících se svými částmi po obou stranách hranice.

Kapitola III – Ochrana druhů

Článek 6

Smluvní strany přijmou vhodná a potřebná legislativní a normativní opatření pro zajištění zvláštní ochrany druhů divoké fauny, které jsou vyjmenovány v příloze II. Pro tyto druhy bude zejména zakázáno:

- b záměrné poškozování či ničení míst jejich rozmnožování nebo míst jejich odpočinku;

Článek 9

1. Pokud neexistuje jiné vhodné řešení a výjimka neškodí přežití dotčené populace, mohou se smluvní strany odchýlit od ustanovení článků 4, 5, 6, 7 a zákazu použití prostředků uvedených v článku 8:
 - v zájmu ochrany flóry a fauny;
 - pro předcházení vážným škodám na kulturách, zvířectvu, lesích, rybách, vodách a jiných způsobech vlastnictví;
 - v zájmu zdraví a veřejné bezpečnosti, letecké bezpečnosti, či jiných přednostních veřejných zájmů;
 - pro účely vědy a výchovy, znovuvysazení, reintrodukce a chovu;
2. Smluvní strany zašlou Stálému výboru každé dva roky zprávu o výjimkách, učiněných podle předchozího paragrafu. Tyto zprávy musí uvádět:
 - populace, které byly předmětem výjimek a, pokud možno, počet zahrnutých jedinců;
 - povolené způsoby usmrcení či odchycení;
 - podmínky rizika, okolnosti času a místa, za kterých byly tyto výjimky uskutečněny;
 - úřad, zmocněný prohlásit, že tyto podmínky byly splněny, a zmocněný rozhodnout o prostředcích, které mohou být použity, o jejich omezeních a o osobách zmocněných k výkonu;
 - provedené kontroly.

PŘÍLOHA 2

REZOLUCE č. 1 (1989) STÁLÉHO VÝBORU O USTANOVENÍCH K OCHRANĚ STANOVISŤ

(přijata Stálým výborem 9. června 1989, na jeho 8. zasedání)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, jednající na základě článku 14 úmluvy, s ohledem na povinnosti, stanovené úmluvou, zejména jejími články 1, 2, 3, 4, 6b a 9;

Seznává, že většina těchto povinností zavazuje smluvní strany pokud se týká očekávaných výsledků, nechává však jejich volnému výběru prostředky, které k těmto účelům použijí;

Uznává, nicméně, že chybění společného výkladu určitých ustanovení úmluvy a určitých termínů, které obsahuje, může vést k značným rozdílům při právním výkladu úmluvy každou smluvní stranou a může být na škodu účinnosti úmluvy;

Žádostiv usnadnit co možno nejvíce souhlas smluvních stran s tím, co musí být zajištěno pro realizaci úmluvy; Přesvědčen, že společný výklad určitých ustanovení úmluvy, jakož i určitých termínů, které obsahuje, zejména ustanovení jejích článků 4, 6b a 9, umožní dosáhnout cílů konvence sladěným způsobem ve všech smluvních stranách; Rozhodl, za účelem zlepšení účinnosti úmluvy, že výrazy, uvedené níže, budou chápány následujícím způsobem:

1. Pro účely úmluvy:
 - a) „stanoviště“ druhu (nebo populace druhu) znamená abiotické a biotické faktory prostředí, ať už přirozeného nebo pozměněného, důležité pro život a rozmnožování jedinců tohoto druhu (nebo populace tohoto druhu), vyskytující se uvnitř přirozeného areálu tohoto druhu (nebo populace tohoto druhu);
 - b) „přírodní stanoviště“ znamená biotop, to je zvláštní typ suchozemského nebo vodního území, buď cele přírodního nebo pozměněného lidskou činností, odlišujícího se charakteristikami geografickými, abiotickými nebo biotickými;
2. Pro účely článku 4:

- a) „nutná opatření“ znamená zejména opatření, která jsou přijata:
 - i. pro zajištění ochrany stanovišť druhů, určených Stálým výborem na základě vědeckých údajů jako druhy vyžadující zvláštní ochranná opatření jejich stanovišť a navíc zejména částí jejich areálů, důležitých pro jejich ochranu (nazývané dále „kritické lokality“);
 - ii. pro zajištění ochrany přírodních stanovišť, určených Stálým výborem na základě vědeckých údajů jako představující přírodní stanoviště ohrožená vymizením a vyžadující zvláštní ochranná opatření;
- b) „vhodná opatření“ znamená zejména opatření, přijatá v souladu s paragrafem a) výše, která jsou schopna zajistit ochranu stanovišť vybraných druhů nebo ochranu vybraných přírodních stanovišť;
- c) „ochrana“ znamená udržení a, pokud je to vhodné, obnovení nebo zlepšení biotických a abiotických charakteristik, tvořících stanoviště druhu nebo přírodní stanoviště, v souladu s paragrafem 1 výše, a zahrnuje, pokud je to vhodné, kontrolu činností, které by mohly nepřímo způsobit degradaci těchto stanovišť; zahrnuje i území důležitá pro stěhovavé druhy, vyjmenované v přílohách II a III, a to i v případě, že jsou tato území situována mimo jurisdikci dotčené strany;
- d) „území důležitá pro stěhovavé druhy, vyjmenované v přílohách II a III“ znamená kritické lokality, ať jsou na jakémkoliv místě, stěhovavých druhů, určených Stálým výborem na základě vědeckých údajů jako vyžadující zvláštní opatření na ochranu stanovišť;
- e) podmínky, pro které dává článek 9 možnost udělat výjimku z ustanovení článku 4, jakož i povinnosti, figurující v tomto článku, podávat hlášení o těchto výjimkách Stálému výboru, se použijí;

- i. na kritické lokality druhů, určených Stálým výborem v souladu s paragrafem a.i výše;
- ii. na přírodní stanoviště, určená Stálým výborem v souladu s paragrafem a.ii výše;
- iii. na území důležitá pro stěhovavé druhy, určené Stálým výborem v souladu s paragrafem d) výše.

3. Pro účely článku 6:

- a) „místa rozmnožování a odpočinku“ znamená pro každý druh, označený Stálým výborem jako vyžadující ochranná opatření pro místa jeho rozmnožování nebo odpočinku, ty typy míst rozmnožování a/nebo odpočinku, pro něž Stálý výbor ustanoví, že jsou pro ně taková opatření nezbytná;

- b) „záměrné poškození nebo zničení míst rozmnožování nebo odpočinku“ znamená, s rezervou dotčených ustanovení práva každé smluvní strany, jakýkoliv čin provedený s úmyslem zničit nebo způsobit poškození místa rozmnožování nebo odpočinku, definované v paragrafu a) výše, jakož i každý čin provedený bez takového záměru, ale při vědomí, že takový následek může pravděpodobně nastat;
- c) podmínky, pro které dává článek 9 možnost udělat výjimku podle článku 6.b, jakož i povinnost, figurující v tomto článku, hlásit tyto výjimky Stálému výboru, se aplikuje pouze na typy míst rozmnožování a odpočinku, o kterých bude Stálý výbor opatření na ochranu v souladu s paragrafem a) výše považovat za nutnou.

PŘÍLOHA 3

DOPORUČENÍ č. 14 (1989) STÁLÉHO VÝBORU O OCHRANĚ STANOVIŠŤ DRUHŮ A OCHRANĚ OHROŽENÝCH PŘÍRODNÍCH STANOVIŠŤ

(přijaté Stálým výborem 9. června 1989)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, jednající na základě článku 14 úmluvy,

Uvažuje články 3 a 4 úmluvy; s ohledem na Rezoluci č. 1 (1989) o ustanoveních o ochraně stanovišť, a na rozhodnutí, které přijal pro jednání na základě paragrafu 2, odstavce a) a d) a paragrafu 3, odstavce a) této rezoluce, Doporučuje smluvním stranám:

1. určit v územích, umístěných pod jejich jurisdikcí:
 - a) druhy, vyžadující zvláštní opatření na ochranu stanovišť;
 - b) ohrožená přírodní stanoviště, vyžadující zvláštní opatření na ochranu;
 - c) stěhovavé druhy, vyžadující zvláštní opatření na ochranu jejich stanovišť;

- d) druhy, jejichž místa rozmnožování a/nebo odpočinku vyžadují opatření na ochranu, a typy míst jejich rozmnožování a/nebo odpočinku, vyžadující opatření na ochranu;

a označit pro každou z těchto kategorií, v možné míře, dotčená místa;

2. určit mimo jiné, na svém území, druhy ohrožené vyhubením, vyžadující zpracování plánů na posílení jejich početních stavů a rozvíjet a realizovat tyto plány;
3. sdělit Stálému výboru výsledky svých prací, vztahujících se k realizaci výše uvedených doporučení;
4. zabezpečit, aby byla přijata nutná a vhodná opatření na ochranu druhů, stanovišť a míst, identifikovaných v souladu s paragrafy 1 a 2 výše.

PŘÍLOHA 4

DOPORUČENÍ č. 15 (1989) STÁLÉHO VÝBORU O OCHRANĚ OHROŽENÝCH TYPŮ PŘÍRODNÍCH STANOVIŠŤ

(přijaté Stálým výborem 9. června 1989)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, konající na základě článku 14 úmluvy,

S ohledem na ustanovení článků 4 a 9, paragraf 1, úmluvy a na Rezoluci č. 1 (1989) o ustanoveních o ochraně stanovišť; Uvědomuje si nutnost neohrozit existenci typů stanovišť,

Doporučuje smluvním stranám, aby používaly derogace podle článku 4 s aplikací článku 9, paragraf 1 pro typy ohrožených přírodních stanovišť, které Stálý výbor označil ve své Rezoluci č. 1 (1989), pouze za výjimečných okolností a za podmínky, že tyto derogace neohrozí existenci těchto typů stanovišť.

PŘÍLOHA 5

DOPORUČENÍ č. 16 (1989) STÁLÉHO VÝBORU O ÚZEMÍCH ZVLÁŠTNÍHO ZÁJMU PRO OCHRANU*(přijata Stálým výborem 9. června 1989)*

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, konající na základě článku 14 úmluvy,

S ohledem na článek 4 úmluvy a na Rezoluci č. 1 (1989) o ustanoveních o ochraně stanovišť;

Přeje si ustavit společná kritéria pro výběr území k ochraně; Přeje si rovněž bdít nad tím, aby ochrana a péče o tato území uvažovala s určitým množstvím minimálních požadavků, Doporučuje smluvním stranám:

1. přijmout dispozice pro zřizování území zvláště zájmu pro ochranu, aby byla přijata nutná a vhodná opatření na ochranu každého území, situovaného v jejich prostoru či pod jejich odpovědností, pokud toto území splňuje jednu nebo více následujících podmínek:
 - a) přispívá podstatným způsobem k přežívání ohrožených druhů, endemických druhů, nebo druhů vyjmenovaných v příloze I a II úmluvy;
 - b) hostí velký počet druhů na území s velkou druhovou diverzitou nebo hostí významné populace jednoho nebo více druhů;
 - c) obsahuje důležitou nebo reprezentativní ukázkou ohrožených typů stanovišť;
 - d) obsahuje významný příklad daného typu stanoviště nebo mozaiku rozličných typů stanovišť;
 - e) představuje území důležité pro jeden nebo více stěhovavých druhů;
 - f) významně přispívá jiným způsobem k realizaci cílů úmluvy;
2. pravidelně či trvale systematicky hodnotit výsledky, dosažené při aplikaci paragrafu 1 výše;
3. přijmout legislativní či jinou cestou – vždy, když to bude možné – opatření nutná pro to, aby:
 - a) území, uvedená v paragrafu 1 výše, byla podřízena vhodnému režimu, uzpůsobenému pro zajištění

ochrany prvků, uvedených v tomto paragrafu;

- b) orgány, odpovědné za zřízení a/nebo péči a ochranu těchto území nebo některé z nich, disponovaly dostatečnými počty, útvary, výstrojí a zdroji (včetně finančních), které by jim umožňovaly odpovídajícím způsobem o tato území pečovat, chránit je a dohlížet na ně;
- c) byly vykonávány koordinovaným způsobem vhodné ekologické a jiné výzkumy za účelem zlepšení pochopení hlavních prvků péče o tato území a za účelem sledování stavu skutečností, které byly motivem zřízení jejich ochrany;
- d) činnosti, prováděné v dotyku s těmito územími nebo v jejich blízkosti neškodily skutečnostem, které motivovaly zřízení a ochranu těchto míst;
4. přijmout případně, pokud se týká území uvedených v paragrafu 1 výše, opatření, směřující k:
 - a) ustavení a zpracování plánů péče, definujících krátkodobé a dlouhodobé cíle (tyto plány mohou být zpracovány pro jednotlivá místa nebo soubor území, jako např. pro vřesoviště);
 - b) pravidelné revizi opatření plánů péče ve světle vývoje situace či pokroku vědeckých znalostí;
 - c) jasnému vymezení území v mapách a v možné míře též v terénu;
 - d) seznamování kompetentních úřadů a pozemkových vlastníků s rozlohou míst a jejich charakteristikami;
 - e) předvídaní vývoje těchto území a zejména vývoje skutečností, které způsobily, že ochrana těchto území je důležitá;
5. zjišťovat území, která zůstávají současnými mechanismy nedostatečně chráněna a k zlepšení režimu ochrany těchto území působit všemi vhodnými mechanismy, aby odpovídal požadavkům úmluvy.

PŘÍLOHA 6

DOPORUČENÍ č. 25 (1991) STÁLÉHO VÝBORU O OCHRANĚ PŘÍRODNÍCH ÚZEMÍ MIMO VLASTNÍ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ*(přijaté Stálým výborem 6. prosince 1991)*

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, konající na základě článku 14 úmluvy,

S ohledem na články 1, 2, 3 a 4 úmluvy jakož i na rezoluci č. 1 (1989);

Uvědomuje si, že většina povinností, obsažených v článcích 1, 2, 3 a 4 úmluvy zavazuje smluvní strany, pokud se týká předpokládaných výsledků, ponechávajíc jim výběr prostředků, které použijí pro dosažení těchto cílů;

Uvědomuje si, že zřízení chráněných území ve smyslu kate-

gorií A a B, definovaných Rezolucí (73) 30 Výboru ministrů Rady Evropy z 26. října 1973, se může ukázat jako nedostačující pro zajištění povinností, stanovených úmluvou;

Uznává, že pro ochranu určitých druhů je nutno rovněž definovat ochranná opatření pro přírodní stanoviště mimo chráněná území;

Uznává, že některé způsoby zásahů prokazují, v zemích, ve kterých byly použity, zvláštní účinnost a že zkušenosti, takto získané, je třeba uvádět ve známost ve všech smluvních stranách;

Uznává, že ochranu flóry a fauny není možno uskutečňovat jinak než v rámci politiky územního plánování, chránícího jejich životní prostor a stanoviště,

Doporučuje smluvním stranám:

1. zhodnotit možnost, pro účely aplikace úmluvy, přijmout takové nástroje ochrany, jaké jsou vyjmenovány příkladem v příloze tohoto doporučení, za účelem podpoření ochrany mimo chráněná území A a B, definovaná ve výše citované Rezoluci (73) 30 Výboru ministrů ;
2. sdělit Sekretariátu, aby tento mohl informovat ostatní smluvní strany, všechna případná opatření, která již byla či budou přijata, jakož i všechny dostupné informace o účincích přijatých opatření;

PŘÍLOHA

Příklady ochranných opatření

(tyto příklady byly převzaty z dokumentu T-PVS (90) 52 „Ochrana přírodního prostředí mimo chráněná území – C. de Klemm, 1990).

I. Obecná opatření pro ekologickou péči o celé území

1. Podrobit všechny projekty, plány, programy a opatření, negativně ovlivňující přírodní a polopřírodní prostředí, hodnocení jejich vlivu na životní prostředí, aby s přírodou a krajinou bylo zacházeno šetrně, a aby příroda a krajina zůstaly nedotčeny tam, kde je to převažujícím obecným zájmem.
2. Dbát na to, aby zemědělské a lesnické hospodaření bylo vykonáváno trvalým a opatrným způsobem, využívajícím co nejvíce schopnosti přírody při produkci a omezujícím vnosy.
3. Podporovat použití „měkkých technologií“ při technických zásazích do přírodního či polopřírodního prostředí a nahrazovat intenzivní a soustředěné zásahy opatřeními pravidelné údržby, lépe rozloženými v čase i prostoru. Jestliže je shledáno, že technickým zásahům do přírodního či polopřírodního prostředí hodného ochrany se není možné vyhnout, je třeba dbát na to, aby byla přijata zvláštní opatření pro co možno největší snížení negativních vlivů technických zásahů, pro rekonstrukci nebo, není-li to možné, pro jejich adekvátní kompenzaci.

II. Území zvláštního zájmu pro ochranu

1. Pořídít podrobný inventář území zvláštního zájmu pro ochranu, definovaných v paragrafu 1 Doporučení č. 16 (1989) Stálého výboru, a zajistit ochranu a péči o tato území, pokud není ani možné, ani vhodné začlenit je do chráněných území kategorie A a B, a přijmout, zejména, následující opatření:
 - a) zařadit tato území do území, jimž územní plán skýtá zvýšený stupeň ochrany;
 - b) předložit kompetentním úřadům ochrany přírody ke konzultaci, povolení či souhlasu všechny činnosti, které by mohly mít negativní ekologický vliv na tato území;
 - c) vyžadovat, aby každá žádost o povolení, vyžadovaná podle výše uvedeného paragrafu b) byla dolože-

na studií negativního vlivu nebo rovnocennou studií, která by umožnila posoudit přesné negativní ovlivnění či činnosti zamýšlených děl na ekologický charakter, který byl důvodem k zapsání těchto území do seznamu;

- d) nedoporučit veřejným úřadům vykonávat, povolovat či podporovat práce či činnosti, které, podle výsledků studií o negativních vlivech či rovnocenných studií, způsobí významné poškození tohoto charakteru;
 - e) souhlasit s výjimkami z těchto ustanovení pouze za podmínek, stanovených článkem 9 úmluvy a v soulase s Doporučením č. 15 (1989) Stálého výboru;
 - f) přijmout opatření nutná k tomu, aby legislativní či předpisová ustanovení, předepisující povinnost odvodnění, používání fytosanitárních produktů, čištění vodotečí, scelování pozemků, či jiných aktivit, které by mohly přinést újmu přírodnímu prostředí, nebyly povinně uplatňovány na území, zapsaná v seznamu.
2. Usnadnit získávání území zvláštního zájmu pro ochranu a provádění péče o ně státem nebo jinými veřejnými subjekty přijetím zejména následujících opatření:
 - a) *Získávání:*
 - i. zavést právo přednostního získávání pozemků v těchto územích ve prospěch státu či jiných veřejných subjektů;
 - ii. zavést možnost peněžní náhrady státem za pozemky, situované v těchto územích, místo jejich dědění;
 - iii. zavést podnětný režim, povzbuzující dary a odkazy pozemků těchto území státu nebo jiným veřejným subjektům, založený především na daňových osvobozeních, výplatě eventuální doživotní renty dárce či zajištění doživotního užívání práva dárce;
 - b) *Péče*
 - i. jestliže správa vlastníka či správce pozemků, obsažených v území zvláštního zájmu pro ochranu, není schopna sama zabezpečit péči, zajistit, aby tato péče mohla být zajišťována jinou veřejnou správou či soukromou osobou;
 - ii. legalizovat uzavírání dlouhodobých smluv o péči mezi správou vlastníka či správce a jakýmkoliv veřejným či soukromým pečovatelem;
 - iii. oprávnit kompetentní správu ochrany přírody k uzavírání dohod o spolupráci se soukromými vlastníky či správci o péči o dotčené pozemky.
 3. Usnadnit získávání, ochranu a péči o území zvláštního zájmu pro ochranu soukromými osobami při přijetí zejména následujících opatření:
 - a) *Získávání:*

Poskytovat podpory, půjčky a rozpočtové výhody společností na ochranu přírody za účelem získávání pozemků, obsažených v těchto územích;
 - b) *Ochrana:*
 - i. zřídit dobrovolné rezervace, úředně uznávané, a požívající z tohoto důvodu stejného stupně ochrany, jako rezervace zřízené úřady;
 - ii. legalizovat institut smluvních služebností, případně i proti oprávněným dědicům;

- iii. udělit rozpočtové úlevy vlastníku nebo nájemci, který respektuje tyto služebnosti. Tyto úlevy musí mít možnost ovlivňovat pozemkovou daň a dědická práva. V posledním případě musí právní úlevy moci být využívány pouze dědici, kteří se zaváží k ochraně a péči o dotčená území, v souladu se seznamem závazků, sestaveným úřadem. V případě nerespektování stanovených podmínek musí být dědická práva bezprostředně vymahatelná;
- iv. dát státu právní nástroje potřebné k přijetí opatření pro bezprostřední správu, zakazující jakoukoliv škodlivou činnost, ohrožující celistvost území zvláštního zájmu pro ochranu, jdoucí případně až k vyvlastnění dotčených pozemků;

c) Péče

- i. ustavit, pokud již neexistuje, systém smluv o péči mezi státem nebo jiným veřejným subjektem na jedné straně, a vlastníky pozemků, zahrnutých do území zvláštního zájmu pro ochranu, na straně druhé, na jejichž základě posledně jmenovaní přijmou povinnosti nekonat a na druhé straně vykonávat stanovené činnosti za určitou odměnu či jiné výhody, např. rozpočtové úlevy;
- ii. odstranit právní překážky, které by mohly bránit ochraně území, zahrnutých do území zvláštního zájmu pro ochranu, zejména nařízení, zakazující vlastníkům zahrnovat do nájemních smluv ustanovení, omezující volnost nájemce, například při vyrovnávání svahů nebo rušení křovin či rušení lučních porostů.

III. Ekologické koridory

Podporovat ochranu a případně obnovu ekologických koridorů přijímáním zejména následujících opatření:

1. Využívání cest, železnic a elektrického vedení vysokého napětí

Uzavírat dohody mezi kompetentními úřady ochrany přírody a správami nebo veřejnými podniky vlastníků či správců těchto ploch za účelem udržení přirozeného vegetačního krytu v těchto místech a ochraňovat zde stanoviště vzácných nebo ohrožených rostlinných druhů, které se zde nacházejí; za tímto účelem zakázat či omezit v těchto prostorech užívání herbicidů a vypalování a mechanické zásahy omezit jen na ty, které jsou nevyhnutelně nutné z bezpečnostních důvodů.

Přijmout opatření pro obnovu či náhradu ztrát ekologických koridorů, vyvolaných výstavbou nových cest a jinými zásahy, které brání migraci nebo vzájemné výměně živočišných populací. V těchto případech musí odpovědné orgány chránit tyto migrační cesty, například budováním tunelů pro vydry a jezevce, stavěním mostů pro srnčí zvěř, uzavíráním cest po dobu jarní migrace obojživelníků a všemi ostatními opatřeními.

2. Vodní toky

Udržovat, případně revitalizovat některé vodní toky nebo jejich části do přírodního stavu zákazem výstavby přehrad, všech prací napřimujících vodní tok nebo jeho kanalizaci, těžby šterkopísku v řečišti a údržbou či rekonstrukcí břehové vegetace. Dbát, aby práce s spojené s čištěním toku, pokud

jsou nutné, nepoškodily integritu vodního ekosystému či ekosystému břehů.

Na ostatních vodních tocích omezit práce na jejich regulaci a napřimování na co nejnutnější míru, zřizovat rybí přechody pro překonání přehrad, pokud možno vždy udržovat minimální stav vody za nejnižších průtoků, omezovat těžbu šterkopísku v řečišti a udržovat břehovou vegetaci.

IV. Typy biotopů

1. Zajistit ochranu ohrožených typů biotopů, jako jsou mokřady, vřesoviště, suché trávníky, předkládáním všech projektů, které by mohly přivodit jejich změnu nebo jejich poškození, kompetentním úřadům ochrany přírody.
2. Vydaná povolení případně podmínit povinností přijmout opatření na adekvátní kompensaci.
3. Zavést systém dohod o péči, doprovázený finančními pobídkami pro zajištění péče o určité typy biotopů, ať už jsou chráněny nebo ne.

V. Krajinné prvky

Podporovat ochranu takových krajinných prvků, jako jsou potůčky, močály, křoviny, solitérní stromy, háje, přirozené louky aj., přijetím zejména následujících opatření:

1. pořídit pro každou obec soupis těch krajinných prvků, které je třeba chránit;
2. zohlednit tyto prvky při zpracovávání či revizi územních plánů a začlenit je do zón se zvýšeným stupněm ochrany;
3. zavést systém dohod o péči pro uchování a případnou údržbu i chráněných krajinných prvků;
4. sestavit pro každou zemědělskou produkční jednotku, se souhlasem uživatele, ochranný plán, obsahující:
 - a) ekologickou charakteristiku využívání;
 - b) mapu krajinných prvků a přírodních území, které je třeba chránit a případně revitalizovat či rekonstruovat;
 - c) míru možné a žádoucí „extenzifikace“;
 - d) návrh na ponechání některých parcel, vybraných na základě ekologické studie, ladem;
 - e) úmluvu o péči, formulující očekávané výsledky, případně prostředky, potřebné pro jejich dosažení a částky, které uživatel obdrží jako náhradu nebo odměnu za poskytnuté služby.

VI. Ekologicky křehká území

Zavést zvláštní režim, uplatnitelný na některé části území, vyžadující zvláštní opatření z důvodů jejich ekologické křehkosti a tlaků ostatní přírody, které na ně působí, obsahující zejména následující opatření:

1. Mořské pobřeží a přilehlá mořská hladina

- a) ustavit režim, aplikovatelný na veřejný přírodní mořský prostor, který by zohlednil nutnost chránit přírodní prostředí jej tvořící a upravit činnosti, schopné přinést mu újmu;
- b) zpracovat závazný plán využití mořského prostoru, neboť tento představuje zvláštní ekologický zájem nebo vyžaduje zvláštní opatření na ochranu z důvodu jeho zranitelnosti;
- c) přijmout zvláštní pravidla využívání, zakazující nebo omezující výstavbu nebo umístování děl, zejména výstavbu cest, v pobřežním pruhu;

- d) chránit krajinné prvky a biotopy, charakteristické pro pobřežní ekosystémy, např. přesypy, pláže, útesy, močály, slané louky, zalesněné prostory aj., jejich začleněním do pozemků, které podle územního plánu požívají zvýšený stupeň ochrany;
- e) vyloučit co možno nejvíce nesnáze, které vyplývají z podílu různých úřadů na kompetencích, vybudováním koordinujícího mechanismu, který by umožnil jednotný výkon péče o pobřežní pás a přilehlou mořskou hladinu, zejména pokud se jedná o mořská chráněná území.

2. Hory

- a) zavést opatření na finanční podněcování dohod o péči pro podporu setrvání venkovských horských populací na místě a podporovat takové metody hospodaření, které respektují prostředí a přírodní rovnováhu; chovu dobytka v horách poskytovat podporu s ohledem na úživnost pastvin;
- b) vymezit území, v nichž jakákoliv výstavba cest, s výjimkou přístupových cest k pastvinám a do lesa, jakož i výstavba budov a jiných děl bude zakázána;
- c) zahrnout do území požívajících podle územního plánu nejvyšší stupeň ochrany charakteristické horské krajinné prvky a biotopy, jako jsou ledovce, firnoviště, morény, skalní stěny, sutě, plesa, bystřiny, rašeliniště, suché trávníky;
- d) předpisem upravit lyžování mimo dráhy, umělé zasněžování, používání terénních vozidel, jakož i všechny ostatní aktivity, které by mohly mít nepříznivý vliv na horské ekosystémy.

3. Říční úvaly

- a) udržovat a je-li to možné obnovovat přírodní cyklus lužních porostů;
- b) vymezit území, vystavená rizikům záplav, zatížená zvláštními služebnostmi, zejména výstavbou;
- c) chránit krajinné prvky a biotopy charakteristické pro lužní úvaly, jako jsou lužní lesy, zaplavované louky, mrtvá ramena, ostrovy aj., jejich zahrnutím do území, požívajících podle územního plánu nejvyšší stupeň ochrany;
- d) podporovat pokračování tradičních způsobů zemědělského hospodaření a chovu dobytka prostřednictvím podpor na základě úmluv o péči;
- e) podřídit povolování každé odvodnění nebo přeměny mokřadů v lužních úvalech;
- f) zřizovat pořiční přírodní parky v souladu s paragrafem VII.3 níže.

4. Lesní porosty

- a) udržet v přirozeném stavu ponecháním volného průběhu biologickým cyklům, včetně recyklace mrtvého dřeva, nejméně 2 % rozlohy původních a přirozených lesů, náležejících státu nebo jiným veřejným subjektům;
- b) ustavit systém úmluv o péči s vlastníky soukromých lesů za účelem podpory ochrany určitých lesních ekosystémů či pokračování určitých způsobů hospodaření;
- c) přijmout předpisy umožňující zajistit ochranu lesních světlín a lesních pláštů;
- d) podřídit, po provedené studii, povolení kompetentního úřadu ochrany přírody a/nebo péče o les jakékoliv zalesňování přírodních nebo polopřírodních nelesních pozemků a jakoukoliv přeměnu přirozeného lesa v les umělý.

VII. Chráněné krajiny

- 1. Ustavit soustavu přírodních parků ve smyslu kategorií C a D Rezoluce (73) 30 Výboru ministrů, jejímž hlavním cílem je ochrana evropské krajiny v rámci integrované péče o všechny prvky, z nichž se skládá.
- 2. Vybavit každý takto definovaný přírodní park následujícími prostředky činnosti:
 - a) územním plánem vlastním parku, jemuž se musí územní plány obcí, jejichž území je do parku zahrnuto, přizpůsobit, který obsahuje zonaci a úpravu lidských aktivit, přizpůsobenou potřebám ochrany každé zóny;
 - b) nástroji na podněcování a udržení tradičních aktivit, slučitelných s cíli, stanovenými pro každou zónu nebo potřebných pro jejich realizaci;
 - c) vlastní správou parku, mající pravomoc udělovat souhlasy potřebné k výkonu činností, upravených předpisy v jednotlivých zónách;
 - d) rozpočtem a personálem dostačujícím pro vedení informačních akcí, finanční a technické podněcování a pomoc všem veřejným i soukromým osobám, které jsou vlastníky pozemků, nebo které vyvíjejí v parku činnost.
- 3. Zřizovat obzvláště pořiční přírodní parky, zaujímající celou šíři údolní nivy, určité přítoky z jedné i druhé strany, nebo jejich úseky, v nichž bude předpisy upraveno budování vodních děl, odvodňování a všechny ostatní činnosti, které by mohly nepříznivě ovlivnit říční a lužní ekosystémy.

PŘÍLOHA 7

REZOLUCE č. 3 (1996) STÁLÉHO VÝBORU O USTAVENÍ PANEVROPSKÉ EKOLOGICKÉ SÍTĚ

(přijata Stálým výborem 26. ledna 1996)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, konající podle článku 14 úmluvy,

Přeje si podpořit využití svého Doporučení č. 16 (1989) o územích zvláštního zájmu pro ochranu;

Přeje si též přispět v první etapě k realizaci Panevropské strategie biologické a krajinné diverzity, zejména v oblasti její akce 1 „Ustavit panevropskou ekologickou síť“, tak jak byla schválena ministerskou konferencí „Životní prostředí pro Evropu“ (Sofia, Bulharsko, říjen 1995),

Rozhodl:

1. zřídit soustavu (Soustavu SMARAGD), sdružující území zvláštního zájmu pro ochranu, vyhlášená s použitím svého Doporučení č. 16;
2. ustavit skupinu expertů, pověřených vést aktivity potřebné ke zřízení soustavy;
3. vybidnout smluvní strany a státy v postavení pozorovatele k vyhlášení území zvláštního zájmu pro ochranu a k jejich oznámení Sekretariátu;

4. přizvat evropské státy, požívající statut pozorovatele v rámci Stálého výboru Bernské úmluvy, aby se podílely na soustavě a zřizovaly území zvláštního zájmu pro ochranu.

PŘÍLOHA 8

REZOLUCE č. 4 (1996) STÁLÉHO VÝBORU PODÁVAJÍCÍ SOUPIS OHROŽENÝCH PŘÍRODNÍCH STANOVÍŠŤ VYŽADUJÍCÍCH ZVLÁŠTNÍ OPATŘENÍ NA OCHRANU

(přijata Stálým výborem 6. prosince 1996)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, konající na základě článku 14 úmluvy,

S ohledem na svou Rezoluci č. 1 (1989) o ustanoveních o ochraně stanovišť;

S ohledem na své Doporučení č. 14 (1989) o ochraně stanovišť druhů a ochraně ohrožených přírodních stanovišť; Uznávaje, že pro smluvní strany, které jsou členskými zeměmi Evropské unie, odpovídá seznam ohrožených přírodních stanovišť vyžadujících zvláštní ochranná opatření Příloze I Směrnice Rady 92/43/EEC,

Rozhodl přiznat typům přírodních stanovišť, vyjmenovaným v příloze I této Rezoluce statut ohrožených přírodních stanovišť, vyžadujících zvláštní ochranná opatření (základní jednotky jsou označeny symbolem!);

Rozhodl pravidelně obnovovat přílohu I této Rezoluce.

PŘÍLOHA I

TYPY OHROŽENÝCH PŘÍRODNÍCH STANOVÍŠŤ

1. POBŘEŽNÍ A HALOFYTNÍ SPOLEČENSTVA

11. OCEÁNY A MOŘE, MOŘSKÁ SPOLEČENSTVA

!11.2 Mořské dno

!11.22 Kypřé dno sublitorálu

!11.24 Skalnaté dno sublitorálu a porosty řas

!11.25 Organogenní konkrce sublitorálu

!11.26 Společenstva podmořských jeskyní

!11.27 Litorální společenstva kypřých sedimentů

!11.3 Mořské porosty

!11.4 Vegetace cévnatých rostlin poloslaných moří

!11.42 Porosty nízkých mořských skřipin

12. MOŘSKÁ RAMENA A POBŘEŽNÍ ZÁŘEZY

!12.7 Mořské jeskyně

13. ŘEKY POD VLIVEM PŘÍLIVU A JEJICH ŠIROKÁ ÚSTÍ

!13.2 Široká ústí řek

!14. BAHNITÉ ČI PÍŠČITÉ PLOŠINY, VYNOŘUJÍCÍ SE PŘI ODLIVU

15. SLANÉ BAŽINY, SLANÉ STEPI A GYPSIKOLNÍ GARRIGUE

15.1 Pionýrská halofilní společenstva terofytů

!15.1132 Bahna se slanorožcem benátským

!15.114 Vnitrozemská bahna se slanorožcem iberského poloostrova

!15.115 Kontinentální porosty slanorožce (*Salicornia*)

!15.13 Atlantická společenstva s úrazníkem (*Sagina*)

!15.14 Efemerní halofilní společenstva střední Eurasie s převahou jednoletých trav (*Crypsis*)

15.3 Slané pobřežní louky boreo-nemorálního pásma

!15.32 Atlantická společenstva nižšího pobřeží

!15.33 Atlantická společenstva vyššího pobřeží

!15.34 Slanisté atlantické louky

!15.4 Vnitrozemské slané louky nemorální zóny

!15.5 Slané louky mediterránu a teplého atlantického pobřeží

!15.6 Hygro-halofilní křoviny mediterránně-nemorální zóny

!15.7 Xero-halofilní křoviny mediterránně-kanárské zóny

!15.8 Středozemní halofilní stepi

!15.9 Gypsofilní garrigue iberské oblasti

!15.A Kontinentální slané stepi a slanisté bažiny

16. POBŘEŽNÍ PÍSEČNÉ DUNY A PLÁŽE

!16.2 Duny

!16.3 Vlhké sníženiny mezi dunami

17. OBLÁZKOVÉ PLÁŽE

!17.3 Společenstva *Crambe maritima*

1A. POBŘEŽNÍ AGROSYSTÉMY

!1A.1 Machair

(Ploché, písčité pobřeží, ovlivněné pastvou či občasným kultivováním, pod vlivem studeného a vlhkého oceánického klimatu. Vátý písek obsahuje četné zbytky vápnitých skořápek.)

2. SLADKÉ VODY

!21. POBŘEŽNÍ LAGUNY

(Mělké vodní nádrže s proměnlivou salinitou vody, oddělené od moře písčitou, ob-
lázkovou, zřídka skalnatou hrází.)

22. STOJATÉ SLADKÉ VODY

22.1 Stálá jezera a rybníky

!22.11 Oligotrofní vody, chudé na vápník

22.3 Obojživelná společenstva

!22.31 Vytrvalá obojživelná společenstva euro-sibiřské oblasti

22.32 Nízké jednoleté obojživelné porosty euro-sibiřské oblasti

!22.321 Společenstva nízkých jednoletých skřipin

!22.322 Porosty zeměžluči

22.323 Nízká společenstva se sítinou žabí (*Juncus bufonius*)

!22.3232 Porosty s malými keříčky

!22.3233 Společenstva nízkých bylin rozbahněných půd

22.33 Obojživelná společenstva mediterránně-atlantické oblasti

!22.341 Nízké obojživelné porosty mediterránní oblasti

!22.342 Vysoké obojživelné porosty mediterránní oblasti

!22.344 Porosty *Serapias*

22.35 Obojživelná společenstva střední Eurasie

!22.351 Pobřežní společenstva drobných šáchorovitých ponto-panonské oblasti

22.4 Vegetace euhydrofytů

22.41 Volně splývavá vegetace

22.412 Kolonie drobných leknínovitých

!22.413 Kolonie řezanu (*Stratiotes aloides*)

!22.414 Kolonie bublinek (*Utricularia*)

!22.415 Porosty nepukalky (*Salvinia*)

!22.416 Společenstva s aldrovandkou (*Aldrovanda*)

22.43 Kořenující splývavá vegetace

22.431 Splývavé koberce širokolistých rostlin

!22.4316 Koberce druhů rodu *Euryale*

22.432 Splývavá společenstva mělkých vod

!22.4321 Společenstva lakušníků

!22.4323 Porosty žebatky bahenní (*Hottonia palustris*)

!22.44 Submerzní porosty parožnatek

22.5 Bylinné porosty periodických vodních nádrží

23. SLANISTÉ A SLANÉ STOJATÉ VODY

!23.1 Slaná jezera

!23.3 Ostrovy slaných jezer

24. TEKOUČÍ VODY

!24.2 Štěrkové říční lavice

3. KŘOVINY A LOUKY

31. LADA A KŘOVINY MÍRNÉHO PÁSMÁ

!31.1 Vlhká lada

!31.2 Suchá lada

!31.3 Lada makaronézske oblasti

31.4 Alpínská a boreální lada

31.42 Acidoklinní porosty pěnišníků vysokých pohoří

!31.424 Karpatské porosty s pěnišníkem Kotschyho

!31.425 Porosty pěnišníku Kotschyho na Balkáně (Rhodopy)

!31.46 Lada s *Bruckenthalia*

!31.7 Primární lada vysokých, suchých, horských poloh mediterránní oblasti

(Endemická oro-mediterránní lada s kručinkou a jinými nízkými, často trnitými ke-
řiky polštářovitého vzrůstu)

31.8 Křoviny západní Eurasie

31.8B Kontinentální a subkontinentální opadavé křoviny

!31.8B1 Středoevropské subkontinentální opadavé křoviny

32. SKLEROFYLNÍ KŘOVINY

32.2 Křovinné formace teplého Středomoří

!32.22 Formace s prýšcem *Euphorbia dendroides*

!32.24 Porosty palmovníku nízkého (*Chamaerops humilis*)

!32.25 Polopouštní křoviny evropského Středomoří

!32.26 Porosty druhů rodu *Lygos* teplých mediterránních oblastí

!32.2B Přímořská lada s druhem *Cistus palhinhae*

!33. PHRYGANY

(Trnité, polštářovité, sklerofylní, v létě opadavé porosty na vrcholcích pobřežních
útesů ve Středomoří.)

34. VÁPŇITÉ STEPI A TRÁVNÍKY

34.1 Pionýrské trávníky eurosibiřské oblasti

34.11 Eurosibiřské trávníky na sutích

!34.112 Společenstva s netřeskem

!34.2 Porosty na půdách, obsahujících kovy

!34.3 Husté vytrvalé trávníky a středoevropské stepi

!34.5 Suché trávníky středozemní oblasti

!34.9 Kontinentální stepi

!34.A Písčité stepi

35. SUCHÉ SILIKOLNÍ TRÁVNÍKY

35.1 Atlantické smilkové porosty a příbuzná společenstva

!35.11 Atlantické smilkové porosty

!35.7 Horské smilkové porosty mediterránní oblasti

37. VHLKÉ LOUKY A LEMOVÁ SPOLEČENSTVA

(Termín „lemová společenstva“ je zde používán jako ekvivalent termínu „megap-
horbiae“, což jsou hygofilní formace statných a středně velkých bylin na živných
aluvních podél vod, vytvářející dále zastíněné lemy vlhkých křovin či osidluje-
cí opuštěné louky a pastviny – *Filipendulion ulmariae*, *Convolvuletalia sepium*,
Glechometalia hederaceae, *Epilobio hirsuti-Equisetetum telmateiae*...)

37.1 Lemová společenstva nízkých poloh

!37.13 Kontinentální lemová společenstva

!37.14 Lemová společenstva nemorální zóny

!37.2 Eutrofní vlhké louky

!37.3 Oligotrofní vlhké louky

!37.4 Vlhké louky s velkými bylinami středozemní oblasti

37.7 Pásová lemová společenstva

37.71 Lemová společenstva vodních toků

!37.711 Poříční společenstva s druhem *Angelica archan- gelica*

!37.712 Poříční společenstva s druhem *Angelica heterocarpa*

!37.713 Stěny s ibiškem (*Hibiscus officinalis*)

38. MEZOFILNÍ LOUKY

38.2 Kosené louky nížin

!38.25 Kontinentální kosené louky

4. LESY

41. LISTNATÉ OPADAVÉ LESY

- !41.1 Bučiny
- !41.2 Dubohabřiny
- !41.4 Smíšené roklínové a suťové lesy
- !41.5 Acidofilní doubravy
- !41.6 Doubravy druhu *Quercus pyrenaica*
- !41.7 Teplomilné a supramediterránní doubravy
- !41.8 Smíšené teplomilné lesy
- !41.H Opadavé smíšené lesy euxino-hyrkanienské

42. JEHLIČNATÉ LESY MÍRNÉHO PÁSMÁ

- 42.1 Jedliny západní části palearktické oblasti
- !42.15 Jedliny jižních Apenin
- !42.16 Moesienské jedliny s *Abies alba*
- !42.17 Balkánsko-pontické jedliny
- !42.19 Afro-asijské jedliny
- 42.2 Orogenní smrčiny západní části palearktické oblasti
- !42.21 Subalpínské smrčiny alpské a karpatské soustavy
- !42.22 Horské smrčiny vnitro-karpatsko-alpské soustavy
- !42.23 Východohercynské subalpínské smrčiny
- 42.24 Středoevropské smrčiny se smrkem *Picea abies*
- !42.241 Sub-orientální moesienské smrčiny
- !42.243 Černohorské smrčiny
- !42.244 Pelagonidské smrčiny
- !42.245 Balkánské smrčiny
- !42.27 Smrčiny se smrkem *Picea omorica*
- !42.28 Smrčiny se smrkem *Picea orientalis*
- 42.3 Alpínské porosty modřinu a limby
- !42.31 Porosty modřinu a limby na silikátových podkladech východních Alp
- !42.32 Porosty modřinu a limby na vápnitých podkladech východních Alp
- !42.35 Karpatské porosty modřinu a limby
- !42.36 Porosty modřinu *Larix polonica*
- 42.4 Klečové porosty
- !42.41 Klečové porosty s pěnišníkem
- !42.42 Xeroklinní klečové porosty
- 42.5 Bory borovice lesní západní části palearktické oblasti
- !42.51 Kaledonské lesy
- 42.52 Středoevropské bory
- 42.523 Stepní bory západní Eurasie
- !42.5232 Sarmatské stepní bory
- !42.5233 Karpatské stepní bory
- !42.5234 Panonské stepní bory
- 42.54 Bory s borovicí lesní a vřesovcem
- !42.542 Karpatské reliktní bory na vápenci
- !42.5C Jihoevropské bory
- !42.5F Ponticko-kavkazské bory
- 42.6 Bory borovice černé
- !42.61 Alpínsko-apaninské bory
- !42.62 Západobalkánské bory
- !42.63 Bory borovice černé Salzmanny
- !42.64 Bory borovice černé korsické
- !42.65 Bory borovice černé kalabrijské
- !42.66 Bory borovice černé pallaské a banátské
- !42.7 Oromediterránní bory vysokých nadmořských výšek
- 42.8 Bory středozevní oblasti

- 42.81 Bory borovice *Pinus pinaster ssp. atlantica*
- !42.811 Charantské bory s dubem *Quercus ilex*
- !42.812 Akvitánské bory s dubem *Quercus suber*
- !42.814 Iberské bory borovice *Pinus pinaster ssp. atlantica*
- !42.82 Bory borovice *Pinus pinaster ssp. pinaster*
- !42.83 Piniové bory – *Pinus pinea*
- 42.84 Bory borovice alepské – *Pinus halepensis*
- !42.841 Iberské bory borovice alepské
- !42.842 Baleárské bory borovice alepské
- !42.843 Provensálsko-ligurské bory borovice alepské
- !42.844 Korsické bory borovice alepské
- !42.845 Sardinské bory borovice alepské
- !42.846 Sicilské bory borovice alepské
- !42.847 Italské bory borovice alepské
- !42.8471 Gargano-apulijské bory borovice alepské
- !42.8472 Metapontinské bory borovice alepské
- !42.8473 Ombrienské bory borovice alepské
- !42.848 Řecké bory borovice alepské
- !42.849 Illyrské bory borovice alepské
- !42.84A Bory borovice alepské východního Středomoří
- !42.85 Bory borovice egejské – *Pinus brutia*
- !42.9 Bory endemické borovice *Pinus canariensis*
- !42.A Cypřišové, jalovcové a tisové porosty západní části palearktické oblasti
- !42.B Cedrové porosty západní části palearktické oblasti

44. POBŘEŽNÍ LESY A VELMI VLHKÉ LESY A KŘOVINY

- !44.1 Pobřežní vrbiny
- !44.2 Boreo-alpínské olšiny
- !44.3 Středoevropské pobřežní olšové jasaniny
- 44.4 Smíšené lesy dubu, jasanu a jilmu podél velkých řek
- !44.41 Lužní lesy velkých středoevropských řek
- !44.43 Jihoevropské lužní lesy s dubem, jasanem a olší
- !44.44 Pádské lesy s dubem, olší a jasanem
- !44.5 Špalírové porosty olší a bříz jižní Evropy
- 44.6 Středozevní-touranienské porosty topolu, jasanu a jilmu
- !44.66 Smíšené pořiční ponticko-sarmatské porosty topolů
- !44.69 Smíšené pořiční iránsko-anatolské lesy
- !44.7 Likvidambarové (*Liquidambar orientalis*) kultury a lesy
- !44.8 Pořiční špalíry a křoviny jižní Evropy
- 44.9 Bažinné porosty olší, vrb, dubů a osiky
- 44.91 Bažinné olšiny
- 44.911 Mezotrofní a eutrofní bažinné olšiny
- !44.9115 Bažinné olšiny východních Karpat
- !44.914 Bažinné olšiny stepních oblastí
- !44.A Bažinné březiny, bory a smrčiny
- !44.B Euxino-hyrkanienské bažinné lesy

!45. LISTNATÉ STÁLEZELENÉ LESY MÍRNÉHO PÁSMÁ

5. RAŠELINY A BAŽINY

51. VRCHOVIŠTĚ

- !51.1 Polopřirozená vrchoviště

!52. POKRYVNÁ RAŠELINIŠTĚ

(Rozsáhlé ombrotrofní rašelinné krajiny na plochem terénu s oceánickým klimatem, charakteristické pro sever britských ostrovů.)

53. LINIOVÁ VEGETACE

(Vegetace, sledující v úzkých pruzích zpravidla pobřeží stojatých i tekoucích vod.)

!53.3 Rákosiny s mařicí (*Cladium*)

54. SLATINY, PŘECHODOVÁ RAŠELINIŠTĚ A PRAMENIŠTĚ

54.1 Prameniště

!54.12 Vápnitá prameniště

!54.2 Alkalická slatiniště

!54.3 Arkto-alpínské poříční trávníky

54.4 Kyselé bažiny

54.42 Bažiny s ostřicí *Carex vulgaris*, *C. pallescens* a *C. echinata*

!54.426 Podunajské bažiny s ostřicí *Carex vulgaris*, *C. pallescens* a *C. echinata*

!54.5 Přechodová rašeliniště

!54.6 Společenstva holé rašeliny a holých rašelinných bultů

!54.8 Rašeliniště aapa

(Rašelinné komplexy boreální zóny, charakterizované vegetací minerotrofních bažin, vyskytující se ve Švédsku a Finsku.)

!54.9 Rašeliniště palsa

(Soubor rašelinišť severu boreální oblasti Finska a Švédska s mírně kontinentálním klimatem a průměrnou roční teplotou nižší než -1°C .)

!54.A Polygonální rašeliniště

6. SKÁLY, SUTĚ A VNITROZEMSKÉ PÍŠČINY

61. SUTĚ

61.3 Sutě západního Středozeří a teplomilné sutě

61.31 Perialpínské termofilní sutě

!61.313 Sutě pařížské pánve

!64. VNITROZEMSKÉ VÁTÉ PÍSKY

!65. JESKYNĚ

9. LOUKY, LADA A KŘOVINY ZARŮSTAJÍCÍ STROMY

91. PARKOVÉ KRAJINY, DEHESAS

!91.2 Dehesas

(Jako „dehesas“ jsou označovány spásané sklerofytní lesy, charakteristické pro iberskou oblast.)

!93. LESOSTEPI

PŘÍLOHA 9

REZOLUCE č. 5 (1998) O PRAVIDLECH PRO SOUSTAVU ÚZEMÍ ZVLÁŠTNÍHO ZÁJMU PRO OCHRANU (SOUSTAVA SMARAGD)

(přijata Stálým výborem 4. prosince 1998)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, konající na základě článku 14 úmluvy,

S ohledem na svou Rezoluci č. 1 (1989) o ustanoveních o ochraně stanovišť;

S ohledem na své Doporučení č. 14 (1989) o ochraně stanovišť druhů a ochraně ohrožených přírodních stanovišť;

S ohledem na své Doporučení č. 16 (1989) o územích zvláštního zájmu pro ochranu;

S ohledem na svou Rezoluci č. 3 (1996) o ustavení Panevropské ekologické sítě;

S ohledem na svou Rezoluci č. 4 (1996) podávající soupis ohrožených přírodních stanovišť vyžadujících zvláštní ochranná opatření;

S ohledem na svou Rezoluci č. 6 (1998) obsahující seznam druhů vyžadujících zvláštní opatření na ochranu stanovišť;

Zvažuje, že pro smluvní strany, které jsou členskými státy Evropské unie, jsou lokality Soustavy Smaragd představovány lokalitami Soustavy Natura 2000. V důsledku toho budou jedinou použitou procedurou ustanovení, předpokládaná Směrnicemi 79/409/CEE a 92/43/CEE Evropské rady;

Znamenaje, že podle bodů 3 a 4 Rezoluce č. 3 (1996), používání termínu „vlády“ znamená v této rezoluci vlády smluvních stran úmluvy, ostatních členských států Rady Evropy jakož i ostatních států, majících statut pozorovatele v rámci Stálého výboru úmluvy,

Rozhodl přijmout pravidla pro Soustavu Smaragd území zvláštního zájmu pro ochranu:

Článek 1

Každé území, ať suchozemské nebo mořské, splňující jednu nebo více podmínek, stanovených Doporučením č. 16 (1989), bodem 1, může být součástí Soustavy Smaragd.

Článek 2

2.1 Území zvláštního zájmu pro ochranu (ÚZZO) jsou pro zařazení do Soustavy Smaragd určována vládami.

2.2 Stálý výbor může formulovat svůj názor, určený vládě, o užitečnosti zřídit jedno nebo více ÚZZO, představujících zvláštní zájem pro Soustavu Smaragd.

Článek 3

3.1 Každá vláda, zřizující ÚZZO, musí uložit na Sekretariátu standardní dotazník. Vzor dotazníku, odvozeného od vzoru pro Standardní dotazník pro soustavu Natura 2000 a slučitelný s ním, tvoří přílohu této rezoluce. Vlády jsou žádány, aby zasílaly informace potřebné pro standardní dotazník elektronickou formou.

3.2 V případě, že zřízení území jsou v souladu s ustanoveními článku 1 této rezoluce, Sekretariát o tom informuje vládu a území zaregistruje.

3.3 V opačném případě přísluší Stálému výboru, aby doporučil vládě stažení jejího návrhu. Jestliže vláda nicméně na svém návrhu trvá, Stálý výbor může rozhodnout o jeho nepřijetí.

3.4 Informace o ÚZZO budou publikovány a shromažďovány v databázi údajů, s výjimkou těch, které byly

sděleny jako důvěrné. Vlády jsou žádány, aby důvěrné informace nezasílaly elektronickou cestou, ale aby je sdělily samostatně současně s informací o jejich důvěrném charakteru. Důvěrná informace nebude zařazena do databáze údajů a nebude publikována.

Článek 4

- 4.1 Vlády zajišťují dohled nad stavem ochrany druhů a přírodních stanovišť ve zřízených ÚZZO.
- 4.2 Vlády informují Sekretariát o všech důležitých změnách, které by mohly podstatně a negativním způsobem změnit ekologické charakteristiky zřízených ÚZZO nebo podmínky, které byly důvodem jejich zřízení.
- 4.3 Jestliže jsou takové změny zjištěny, přísluší Stálému výboru, aby dotčené vládě sdělil názor na opatření, která je třeba učinit pro zajištění souladu s ustanoveními Doporučení č. 16 (1989).
- 4.4 Ve vyhlášeném ÚZZO se výjimky z ustanovení článků 4, 5, 6 a 7 úmluvy řídí podle článku 9 úmluvy.

Článek 5

- 5.1 Skupina expertů pro realizaci Soustavy Smaragd je pověřena sledováním postupu budování Soustavy Smaragd pod záštitou Stálého výboru. Vynasází se, pod záštitou Stálého výboru, dozírat na pravidelné publikování seznamu zřízených ÚZZO a jejich charakteristik a poskytování těchto dostupných informací v elektronické podobě.
- 5.2 Stálý výbor bude periodicky vyhodnocovat příspěvek Soustavy Smaragd k realizaci cílů úmluvy. V této souvislosti může být uvažováno o zrušení ÚZZO tehdy, když přírodní vývoj, zjištěný dohledem, předpokládaným v článku 4.1, to bude ospravedlňovat.

Článek 6

Stálý výbor bude podporovat vlády při realizaci Doporučení č. 16 (1989) o zřízených ÚZZO a bude tak usnadňovat právě tak potřebu řešení všech nesnází, jako výkladu, s nimiž se při zajišťování této rezoluce setkají.

PŘÍLOHA

VZOR FORMULÁŘE STANDARDNÍHO DOTAZNÍKU
SOUSTAVA SMARAGD
STANDARDNÍ FORMULÁŘ DOTAZNÍKU
pro území zvláštního zájmu pro ochranu (ÚZZO)
zpracovaný na základě upraveného Standardního formuláře dotazníku soustavy NATURA 2000

Poznámka: Formulář je téměř totožný s formulářem pro soustavu NATURA 2000 a shrnuje v jednotlivých tabulkách, upravených pro počítačové zpracování za pomoci speciálního programu, následující údaje o jednotlivých územích:

1. IDENTIFIKACE ÚZEMÍ

- 1.1 Typ
- 1.2 Kód území
- 1.3 Datum sestavení dotazníku
- 1.4 Uzávěrka zpracování
- 1.5 Vztahy k jiným územím soustavy Smaragd
- 1.6 Autoři informací
- 1.7 Název území

- 1.8 Data navržení a přijetí území jako součásti soustavy Smaragd

2. LOKALIZACE ÚZEMÍ

- 2.1 Zeměpisné souřadnice středu území: délka, šířka
- 2.2 Rozloha (ha)
- 2.3 Délka (km)
- 2.4 Nadmořská výška (m): minimální, maximální, střední
- 2.5 Příslušnost podle administrativního členění: kód (NUTS), název admin. celku, % pokrytí
Poznámka: NUTS (Nomenclature des unités territoriales pour la statistique) je standardní kódové označení území, jehož systém vypracoval EUROSTAT pro potřeby statistických šetření v Evropské unii.
- 2.6 Biogeografická oblast: anatolská, arktická, alpinská, atlantská, boreální, kontinentální, makaronézáská, mediteránní, panonská, černomořská, stepní

3. EKOLOGICKÉ INFORMACE

- 3.1 Typy stanovišť, vyskytujících se v území, a vyhodnocení území pro ně
 - 3.1.a Typy stanovišť, uvedené v Rezoluci č. 4 (1996): kód, vyhodnocení, % pokrytí, reprezentativnost, relativní rozloha, statut ochrany, celkové vyhodnocení
 - 3.1.b Přehled jiných významných typů stanovišť a jejich rozlohy: kód (podle klasifikace palearktických typů stanovišť), % pokrytí
- 3.2 DRUHY, uvedené v Rezoluci č. 6 (1998) a vyhodnocení území pro ně
 - 3.2.a PTÁCI, uvedení v Rezoluci č. 6 (1998): kód, jméno, populace (stálá, stěhovavá – hnízdící, zimující, občasná), vyhodnocení území (populace, ochrana, umístění v areálu, celkové zhodnocení)
 - 3.2.b PTÁCI stěhovaví, pravidelně se v území vyskytující, neuvedení v Rezoluci č. 6 (1998): totéž jako výše
 - 3.2.c SAVCI uvedení v Rezoluci č. 6 (1998): totéž jako výše
 - 3.2.d OBOŽIVELNÍCI a PLAZI uvedení v Rezoluci č. 6 (1998): totéž jako výše
 - 3.2.e RYBY uvedené v Rezoluci č. 6 (1998): totéž jako výše
 - 3.2.f BEZOBRATLÍ uvedení v Rezoluci č. 6 (1998): totéž jako výše
 - 3.2.g ROSTLINY uvedené v Rezoluci č. 6 (1998): kód, jméno, populace, vyhodnocení území (populace, ochrana, umístění v areálu, celkové zhodnocení)
- 3.3 Ostatní významné druhy flóry a fauny: skupina (ptáci, savci, obojživelníci, plazi, ryby, bezobratlí, rostliny), vědecké jméno, populace, motivace.

4. POPIS ÚZEMÍ

- 4.1 Obecný charakter území: skupiny stanovišť a % jejich pokrytí (moře a mořské zálivy; řeky a říční ústí pod vlivem moře, bahnité a písčité lavičky, laguny včetně solných; slané bažiny, slané louky a slané stepi; duny, písčné pláže, machair; oblázkové pláže, mořské útesy, ostrůvky; vnitrozemské sladké vody stojaté i tekoucí; bažiny – lemová vegetace, slatiny, rašeliny; lada, křovi-

ny, makchie a garrigue, phrygana; suché trávníky, stepi; polopřirozené vlhké louky, meliorované mezofilní louky; alpské a subalpské trávníky; extenzivní obilné kultury včetně kultur s pravidelným úhorováním; ryžoviště; meliorované louky; ostatní orná půda; listnaté opadavé lesy; jehličnaté lesy; stálezelené nejhličnaté lesy; smíšené lesy; umělé lesní monokultury; území s vysázenými stromy včetně ovocných sadů, vinic, dehesas, živých plotů, hájků, stromořadí; vnitrozemské skály, skalní sutě, vnitrozemské váte písků, trvalá sněhová pole a ledovce; ostatní území, včetně urbanizovaných a průmyslových zón, cest, skládek a lomů)

Poznámky: některé typy stanovišť, charakteristické zejména pro atlantskou a středomořskou oblast, nemají v češtině odpovídající pojmenování. K těmto typům patří:

machair – ploché, písčité pobřeží, ovlivněné pastvou či kultivováním, ovlivněné studeným a vlhkým oceánickým klimatem, písčité substrát je bohatý na vápnité schránky měkkýšů;

makchie a garrigue – většinou stálezelené, často trnité křoviny středomořského pobřeží;

phrygana – polštářovité, trnité, sklerofytní, v létě opadavé porosty na vrcholech pobřežních útesů na pobřeží Středozemního moře;

dehesas – spásané sklerofytní lesy, charakteristické pro iberskou oblast.

4.2 Kvalita a význam

4.3 Zranitelnost

4.4 Popis území: pozorování, týkající se kvantitativních údajů, uváděných níže

4.5 Vlastnické poměry

4.6 Dokumentace

4.7 Vývoj a změny (poznámky Komise o průběhu vyhlášovacím řízení)

5 STATUT OCHRANY ÚZEMÍ A VZTAHY K SYSTÉMU CORINE-BIOTOPY

5.1 Typy ochrany na národní a regionální úrovni: kód, % pokryvnosti

5.2 Vztah k ostatním chráněným územím: zřízeným na národní či regionální úrovni (kód typu, název území, typ a % překrytí), zřízeným na mezinárodní úrovni (typ – Ramsarská úmluva, biogenetická rezervace, Evropský diplom, biosférická rezervace, Barcelonská úmluva, Helsinská úmluva, světové dědictví, ostatní, název území, typ a % překrytí)

5.3 Vztah k územím CORINE-biotopy: kód území CORINE, typ a % překrytí

6 LIDSKÉ AKTIVITY V ÚZEMÍ A V OKOLÍ

6.1 Obecné impakty a činnosti a podíl území jimi ovlivněného

- impakty a aktivity v území: kód, intenzita, % ovlivněného území, vliv;
- impakty a aktivity v okolí: kód, intenzita

6.2 Péče o území: organizace, odpovědná za péči o území; péče o území a plány

7 MAPA ÚZEMÍ

- Fyzická mapa: národní číslo mapy, měřítko, projekce; pokud existují, označit vymezení hranice území numerizovanými údaji
- Mapa zřízených území, popsanych pod bodem 5
- Připojené letecké snímky: ano – ne; číslo, lokalizace, předmět, autor, datum

8 DIAPOZITIVY: číslo, lokalizace, předmět, autor, datum

Poznámka: Na pomoc při vyplňování dotazníku byl zpracován obsáhlý aparát vysvětlivek, který je součástí dokumentu T-PVS/Emerald (99) 2 Program Smaragd – verze 1.1. Průvodce uživatele.

PŘÍLOHA 10

REZOLUCE č. 6 (1998) STÁLÉHO VÝBORU OBSAHUJÍCÍ SEZNAM DRUHŮ VYŽADUJÍCÍCH ZVLÁŠTNÍ OCHRANNÁ OPATŘENÍ STANOVIŠŤ

(přijata Stálým výborem 4. prosince 1998)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a přírodního prostředí v Evropě, konající na základě článku 14 úmluvy, s ohledem na svou Rezoluci č. 1 (1989) o ustanoveních o ochraně stanovišť; S ohledem na své Doporučení č. 14 (1989) o ochraně stanovišť druhů a ochraně ohrožených přírodních stanovišť; Uvědomuje si, že opatření na ochranu stanovišť jsou pouze částí opatření, přijatých pro dlouhodobou ochranu druhů; S ohledem na rezervace, zřízené smluvními stranami v okamžiku podpisu a v okamžiku uložení nástrojů ratifikace, přijetí, schválení nebo připojení; Znamenaje závěry Rady Evropské unie z 6. října 1995, podle kterých „Rada zaznamenává, že Evropská unie bude zastoupena v rámci této strategie (paneurospské biologické a krajinné) soustavou Natura 2000“, a že pro Evropskou unii seznam druhů, vyžadujících zvláštní opatření na ochranu stanovišť, odpovídá příloze II Směrnice 92/43/CEE,

upravené Směrnicí 97/621/CEE, a příloze I Směrnice 79/409/CEE z 2. dubna 1979;

Uvědomuje si, že některé uváděné druhy mohou být v určitých částech Evropy hojné, nevyžadující vždy zvláštní opatření na ochranu stanovišť, označuje tyto druhy pomocnou značkou (#);

Připomínaje, že některé uvedené druhy mohou být v určitých členských státech Evropské unie hojné a připomínaje, že případné značky v příloze II Směrnice 92/43/CEE musí být brány v úvahu, označuje tyto druhy značkou 1; Znamenaje, že některé uvedené druhy či poddruhy nejsou obsaženy v Přílohách I a II úmluvy, i když se objevují v příloze II Směrnice 92/43/CEE, upravené Směrnicí 97/62/CEE nebo v příloze I Směrnice 79/409/CEE, označuje tyto druhy značkou 2,

1. Rozhodl určit druhy obsažené v příloze 1 této rezoluce za druhy vyžadující zvláštní opatření na ochranu stanovišť.

PŘÍLOHA 1: DRUHY VYŽADUJÍCÍ ZVLÁŠTNÍ OPATŘENÍ NA OCHRANU STANOVIŠŤ

ROSTLINY

PTERIDOPHYTA

ASPLENIACEAE

Asplenium jahandiezii (Litard.) Rouy

BLECHNACEAE

Woodwardia radicans (L.) Sm.

DICKSONIACEAE

Culcita macrocarpa C. Presl

DRYOPTERIDACEAE

Diplazium sibiricum (Turcz. ex Kunze) Kurata

Dryopteris corleyi Fraser-Jenk.

Dryopteris fragans (L.) Schott

HYMENOPHYLLACEAE

Trichomanes speciosum Willd.

ISOETACEAE

Isoetes boryana Durieu

Isoetes malinverniana Ces. & De Not.

MARSILEACEAE

Marsilea batardae Launert

Marsilea quadrifolia L.

Marsilea strigosa Willd.

OPHIOGLOSSACEAE

Botrychium simplex Hitchc.

Ophioglossum polyphyllum A. Braun

GYMNOSPERMAE

PINACEAE

Abies nebrodensis (Lojac.) Mattei

ANGIOSPERMAE

ALISMACEAE

Alisma wahlenbergii (Holmberg) Juz.

Caldesia parnassifolia (L.) Parl.

Luronium natans (L.) Raf.

AMARYLLIDACEAE

Leucojum nicaense Ard.

Narcissus angustifolius Curt.

Narcissus asturiensis (Jordan) Pugsley

Narcissus calcicola Mendonça

Narcissus cyclamineus DC.

Narcissus fernandesii G. Pedro

Narcissus humilis (Cav.) Traub

Narcissus nevadensis Pugsley

Narcissus pseudonarcissus L. subsp. *nobilis* (Haw.) A. Fernandes

Narcissus scaberulus Henriq.

Narcissus triandrus L. subsp. *capax* (Salisb.) D. A. Webb.

Narcissus viridiflorus Schousboe

Sternbergia candida B.

ARISTOLOCHIACEAE

Aristolochia samsunensis Davis

ASCLEPIADACEAE

Vincetoxicum pannonicum (Borhidi) Holub

BORAGINACEAE

Anchusa crispa Viv.

Lithodora nitida (H. Ern) R. Fernandes

Myosotis lusitanica Schuster

Myosotis rehsteineri Wartm.

Myosotis retusifolia R. Afonso

Onosma halophilum Boiss. & Heldr.

Onosma polyphylla Lebed.

Onosma proponticum Aznav.

Omphalodes kuzinskyanae Willk.

Omphalodes littoralis Lehm.

Solenanthes albanicus (Degen & al.) Degen & Baldacci

Symphytum cycladense Pawl.

CAMPANULACEAE

Asyneuma giganteum (Boiss.) Bornm.

Campanula damboldtiana

Campanula gelida Kovanda

Campanula lycica

Campanula romanica Savul.

Campanula sabatia De Not.

Jasione crispa (Pourret) Samp. subsp. *serpentinica* Pinto da Silva

Jasione lusitanica A. DC.

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria ciliata L. ssp. *pseudofrigida* Ostenf. & O.C. Dahl

Arenaria humifusa Wahlenberg

Arenaria nevadensis Boiss. & Reuter

Arenaria provincialis Chater & Halliday

Cerastium alsinifolium Tausch

Dianthus arenarius L. subsp. *arenarius*

Dianthus cintronus Boiss. & Reuter subsp. *cintronus* Boiss. & Reuter

Dianthus hypanicus Andr.

Dianthus marizii (Samp.) Samp.

Dianthus nitidus Waldst. et Kit.

Dianthus rupicola Biv.

Dianthus serotinus Waldst. et Kit.

Dianthus urumoffii Stoj. et Acht.

Gypsophila papillosa P. Porta

Herniaria algarvica Chaudhri

Herniaria latifolia Lapeyr. subsp. *litardierei* Gamis

Herniaria lusitanica (Chaudhri) subsp. *berlengiana* Chaudhri

Herniaria maritima Link

Minuartia smejkalii Dvorakova

Moehringia hypanica Gryn. et Klok.

Moehringia lateriflora (L.) Fenzl.

Moehringia tommasinii Marches.

Petrocoptis grandiflora Rothm.

Petrocoptis montisicciana O. Bolos & Rivas Mart.

Petrocoptis pseudoviscosa Fernandez Casas

Saponaria halophila

Silene cretacea Fisch. ex Spreng.

Silene furcata Rafin. ssp. *angustiflora* (Rupr.) Walters

Silene hicesiae Brullo & Signorello

Silene hifacensis Rouy ex Willk.

Silene holzmanii Heldr. ex Boiss.

Silene longicilia (Brot.) Oth.

Silene mariana Pau

Silene orphanidis Boiss.

Silene rothmaleri Pinto da Silva

Silene salsuginae Hub.-Mor.

Silene sangaria Coode & Cullen

Silene velutina Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

Bassia (Kochia) *saxicola* (Guss.) A. J. Scott

Beta trojana Pamuk. apud Aellen

Microcnemum coralloides subsp. *anatolicum*

Suaeda cucullata Aellen

Salicornia veneta Pignatti & Lausi

CISTACEAE

Cistus palhinhae Ingram

Halimium verticillatum (Brot.) Sennen

Helianthemum arcticum (Grosser) Janch.

Helianthemum alypoides Losa & Rivas Goday

Helianthemum caput-felis Boiss.

Tuberaria major (Willk.) Pinto da Silva & Rozeira

COMPOSITAE

Achillea glaberrima Klok.

Achillea thracica Velen.

Anacyclus latealatus Hub.-Mor.

Andryala levitomentosa (E. I. Nayard) P. D. Sell

Anthemis glaberrima (Rech. f.) Greuter

Anthemis halophila Boiss. & Bal.

Artemisia campestris L. subsp. *bottnica* A.N. Lundström ex Kindb.

Artemisia granatensis Boiss.
Artemisia laciniata Willd.
Artemisia oelandica (Besser) Komaror
Artemisia pancicii (Janka) Ronn.
Aster pyrenaeus Desf. ex DC
Aster sorrentinii (Tod) Lojac.
Carduus myriacanthus Salzm. ex DC.
Centaurea akamantis Th Georgiades & G Chatzikyriakou
Centaurea alba L. subsp. heldreichii (Halacsy) Dostal
Centaurea alba L. subsp. princeps (Boiss. & Heldr.) Gugler
Centaurea attica Nymán subsp. megarensis (Halacsy & Hayek) Dostal
Centaurea balearica J. D. Rodriguez
Centaurea borjae Valdes-Berm. & Rivas Goday
Centaurea citricolor Font Quer
Centaurea corymbosa Pourret
Centaurea dubjanskii Iljin.
Centaurea gadorensis G. Blanca
Centaurea hermannii F. Hermann
Centaurea horrida Badaro
Centaurea jankae Brandza
Centaurea kalambakensis Freyn & Sint.
Centaurea kartschiana Scop.
Centaurea lactiflora Halacsy
Centaurea micrantha Hoffmanns. & Link subsp. herminii (Rouy) Dostál
Centaurea niederi Heldr.
Centaurea peucedanifolia Boiss. & Orph.
Centaurea pinnata Pau
Centaurea pineticola Iljin.
Centaurea pontica Prodan & E. I. Nayardy
Centaurea pseudoleucolepis Kleop
Centaurea pulvinata (G. Blanca) G. Blanca
Centaurea rothmalerana (Arenes) Dostál
Centaurea tchihatcheffii Fich. & Mey
Centaurea vicentina Mariz
Crepis crocifolia Boiss. & Heldr.
Crepis granatensis (Willd.) B. Blanca & M. Cueto
Crepis tectorum L. subsp. nigrescens
Dendranthema zawadskii (Herb.) Tzvel.
Erigeron frigidus Boiss. ex DC.
Hymenostemma pseudanthemis (Kunze) Willd.
Jurinea cyanoides (L.) Reichenb.
Jurinea fontqueri Cuatrec.
Lagoseris purpurea (Willd.) Boiss.
Lamyropsis microcephala (Moris) Dittrich & Greuter
Leontodon microcephalus (Boiss. ex DC.) Boiss.
Leontodon boryi Boiss.
Leontodon sculus (Guss.) Finch & Sell
Leuzea longifolia Hoffmanns. & Link
Ligularia sibirica (L.) Cass.
Santolina impressa Hoffmanns. & Link
Santolina semidentata Hoffmanns. & Link
Senecio elodes Boiss. ex DC.
Senecio jacobaea L. subsp. gotlandicus (Neuman) Sterner
Senecio nevadensis Boiss. & Reuter
Serratula tanaitica P. Smirn.
Sonchus erzincanicus Matthews

CONVOLVULACEAE

Convolvulus argyrophthalmus Greuter
Convolvulus fernandesii Pinto da Silva & Teles
Convolvulus pulvinatus Sa'ad

CRUCIFERAE

Alyssum pyrenaicum Lapeyr.
Arabis sadina (Samp.) P. Cout.
Armoracia macrocarpa (Waldst. & Kit.) Kit. ex Baumg
Biscutella neustriaca Bonnet
Biscutella vincentina (Samp.) Rothm.
Boleum asperum (Pers.) Desvaux
Brassica glabrescens Poldini
Brassica insularis Moris
Brassica macrocarpa Guss.
Brassica sylvestris (L.) Mill. subsp. taurica Tzvel.
Braya linearis Rouy
Cochlearia polonica Frohlich
Coincya rupestris Rouy
Coronopus navasii Pau
Crambe koktebelica (Junge) N. Busch.
Crambe litwinowii K. Gross.

Diploaxis ibicensis (Pau) Gomez-Campo
Diploaxis siettiana Maire
Diploaxis vicentina (P. Cout.) Rothm.
Draba cacuminum Elis Ekman
Draba cinerea Adams
Erucastrum palustre (Pirona) Vis.
Erysimum pieninicum (Zapal.) Pawl.
Iberis arbuscula Runemark
Iberis procumbens Lange subsp. microcarpa Franco & Pinto da Silva
Jonopsidium acaule (Desf.) Reichenb.
Jonopsidium savianum (Caruel) Ball ex Arcang.
Lepidium turczaninowii Lipsky.
Rhynchosinapis erucastrum (L.) Dandy ex Clapham subsp. cintrana (Coutinho)
Franco & P. Silva (Coincya cintrana (P. Cout.) Pinto da Silva)
Schivereckia podolica (Besser) Andr.
Sisymbrium cavanillesianum Valdes & Castroviejo
Sisymbrium supinum L.
Thlaspi caricense

CYPERACEAE

Carex holostoma Drejer
Carex panormitana Guss.
Eleocharis carniolica Koch

DIOSCOREACEAE

Borderea chouardii (Gaussen) Heslot

DIPSACACEAE

Dipsacus cephalarioides

DROSERACEAE

Aldrovanda vesiculosa L.

ERICACEAE

Vaccinium arctostaphylos L.

EUPHORBIACEAE

Euphorbia margalidiana Kuhnier & Lewejohann
Euphorbia transtaganica Boiss.

GENTIANACEAE

Centaurium rigualii Esteve
Centaurium somedanum Lainz
Gentiana ligustica R. de Vilm. & Chopinet
Gentianella anglica (Pugsley) E. F. Warburg

GERANIACEAE

Erodium astragaloides Boiss. & Reuter
Erodium paularense Fernandez-Gonzalez & Izco
Erodium rupicola Boiss.

GLOBULARIACEAE

Globularia stygia Orph. ex Boiss.

GRAMINEAE

Arctagrostis latifolia (R. Br.) Griseb.
Arctophila fulva (Trin.) N. J. Anderson
Avenula hackelii (Henriq.) Holub
Bromus grossus Desf. ex DC.
Bromus psammophilus
Calamagrostis chalybaea (Laest.) Fries
Cinna latifolia (Trev.) Griseb.
Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl
Eremopoa mardinensis
Festuca brigantina (Markgr.-Dannenb.) Markgr.-Dannenb.
Festuca duriotagana Franco & R. Afonso
Festuca elegans Boiss.
Festuca henriquesii Hack.
Festuca summilusitana Franco & R. Afonso
Gaudinia hispanica Stace & Tutin
Holcus setigulum Boiss. & Reuter subsp. duriensis Pinto da Silva
Micropyropsis tuberosa Romero - Zarco & Cabezudo
Poa granitica Br.- Bl.
Poa riphaea (Ascherson et Graebner) Fritsch
Pseudarrhenatherum pallens (Link) J. Holub
Puccinellia phryganodes (Trin.) Scribner + Merr.
Puccinellia pungens (Pau) Paunero
Stipa austroitalica Martinovsky

Stipa bavarica Martinovsky & H. Scholz
Stipa danubialis Dihoru & Roman
Stipa styriaca Martinovsky
Stipa syreistschikowii P. Smirn.
Stipa veneta Moraldo
Trisetum subalpestre (Hartman) Neuman

GROSSULARIACEAE

Ribes sardoum Martelli

HIPPURIDACEAE

Hippuris tetraphylla L. Fil.

HYPERICACEAE

Hypericum aciferum (Greuter) N.K.B. Robson
Hypericum salsugineum

IRIDACEAE

Crocus abantensis

JUNCACEAE

Juncus valvatus Link
Luzula arctica Blytt #

LABIATAE

Dracocephalum austriacum L.
Micromeria taygetea P. H. Davis
Nepeta dirphyia (Boiss.) Heldr. ex Halacsy
Nepeta sphaciatica P. H. Davis
Origanum dictamnus L.
Sideritis incana subsp. glauca (Cav.) Malagarriga
Sideritis javalambrensis Pau
Sideritis serrata Cav. ex Lag.
Teucrium lepacephalum Pau
Teucrium turredanum Losa & Rivas Goday
Thymus camphoratus Hoffmanns. & Link
Thymus carnosus Boiss.
Thymus lotocephalus G. López & R. Morales (Thymus cephalotos L.)

LEGUMINOSAE

Anthyllis hystrix Cardona, Contandr. & E. Sierra
Astragalus aitosensis Ivanisch.
Astragalus algarbiensis Coss. ex Bunge
Astragalus aquilanus Anzalone
Astragalus centralpinus Braun-Blanquet
Astragalus kungurensis Boriss.
Astragalus maritimus Moris
Astragalus peterfii Jav.
Astragalus physocalyx Fischer
Astragalus tremolsianus Pau
Astragalus setosulus Gontsch.
Astragalus tanaiticus C. Koch.
Astragalus verrucosus Moris
Cytisus aeolicus Guss. ex Lindl.
Genista dorycnifolia Font Quer
Genista holopetala (Fleischm. ex Koch) Baldacci
Genista tetragona Bess.
Glycyrrhiza iconica
Hedysarum razoumovianum Fisch. et Helm.
Melilotus segetalis (Brot.) Ser. subsp. fallax Franco
Ononis hackelii Lange
Sphaerophysa kotschyana
Thermopsis turcica
Trifolium banaticum (Heuffel) Majovsky
Trifolium pachycalyx
Trifolium saxatile All.
Trigonella arenicola
Trigonella halophila
Trigonella polycarpa
Vicia bifoliolata J.D. Rodriguez

LENTIBULARIACEAE

Pinguicula nevadensis (Lindb.) Casper

LILIACEAE

Allium grosii Font Quer
Allium regelianum A. Beck.
Allium vuralii

Androcymbium rechingeri Greuter
Asparagus lycaonicus
Asphodelus bento-rainhae P. Silva
Chionodoxa luciliae
Colchicum davidovii Stef.
Colchicum fominii Bordz.
Colchicum micranthum
Fritillaria montana Hoppe.
Hyacinthoides vicentina (Hoffmans. & Link) Rothm.
Lilium jankae A. Kerner
Lilium rhodopaeum Delip.
Muscari gussonei (Parl.) Tod.
Tulipa hungarica Borbas

LINACEAE

Linum dolomiticum Borbas
Linum muelleri Moris (Linum maritimum muelleri)

LYTHRACEAE

Lythrum flexuosum Lag.

MALVACEAE

Kosteletzkya pentacarpos (L.) Ledeb.

NAJADACEAE

Najas flexilis (Willd.) Rostk. & W.L. Schmidt
Najas tenuissima (A. Braun) Magnus

OLEACEAE

Syringa josikaea Jacq. fil.

ORCHIDACEAE

Calypso bulbosa L.
Cephalanthera cucullata Boiss. & Heldr.
Cypripedium calceolus L.
Dactylorhiza chuhensis
Gymnigritella runei Teppner & Klein
Liparis loeselii (L.) Rich.
Ophrys isaura
Ophrys lunulata Parl.
Ophrys lycinia
Platanthera obtusata (Pursh) subsp. oligantha (Turez.) Hulten
Steveniella satyrioides (Stev.) Schlechter.

PAEONIACEAE

Paeonia cambessedesii (Willk.) Willk.
Paeonia parnassica Tzanoudakis
Paeonia clusii F.C. Stern subsp. rhodia (Stearn) Tzanoudakis
Paeonia tenuifolia L.

PALMAE

Phoenix theophrasti Greuter

PAPAVERACEAE

Corydalis gotlandica Lidén
Papaver laestadianum (Nordh.) Nordh.
Papaver radicatum Rottb. subsp. hyperboreum Nordh.

PLANTAGINACEAE

Plantago algarbiensis Sampaio (Plantago bracteosa (Willk.) G. Sampaio)
Plantago almogravensis Franco

PLUMBAGINACEAE

Armeria berlengensis Daveau
Armeria helodes Martini & Pold
Armeria neglecta Girard
Armeria pseudarmeria (Murray) Mansfeld
Armeria rouyana Daveau
Armeria soleirolii (Duby) Godron
Armeria velutina Welw. ex Boiss. & Reuter
Limonium anatolicum
Limonium dodartii (Girard) O. Kuntze subsp. lusitanicum (Daveau) Franco
Limonium insulare (Beg. & Landi) Arrig. & Diana
Limonium lanceolatum (Hoffmans. & Link) Franco
Limonium multiflorum Erben
Limonium pseudolaetum Arrig. & Diana
Limonium strictissimum (Salzmann) Arrig.
Limonium tamaricoides

POLYGONACEAE

Persicaria foliosa (H. Lindb.) Kitag.
Polygonum praelongum Coođe & Cullen
Rheum rhaponticum L.
Rumex rupestris Le Gall

PRIMULACEAE

Androsace mathildae Levier
Androsace pyrenaica Lam.
Cyclamen kuznetsovii Kotov et Czernova
Cyclamen mirabile
Primula apennina Widmer
Primula nutans Georgi
Primula palinuri Petagna
Primula scandinavica Bruun #
Soldanella villosa Darracq.

RANUNCULACEAE

Aconitum corsicum Gayer (Aconitum napellus subsp. corsicum)
Aconitum flerovii Steinb.
Adonis distorta Ten.
Anemone uralensis Nevski.
Aquilegia bertolonii Schott
Aquilegia kitaibelii Schott
Aquilegia pyrenaica D.C. subsp. cazorlensis (Heywood) Galiano
Consolida samia P.H. Davis
Pulsatilla grandis Wend. (Pulsatilla halleri (All.) Willd. subsp. grandis (Wend.) Meikle
Pulsatilla patens (L.) Miller
Pulsatilla vulgaris Hill. subsp. gotlandica (Johanss.) Zaemelis & Paegle
Ranunculus lapponicus L.
Ranunculus weyeri Mares

RESEDACEAE

Reseda decursiva Forssk.

ROSACEAE

Agrimonia pilosa Ledebour
Potentilla emilii-popii E. I. Nayardy
Potentilla delphinensis Gren. & Godron
Potentilla silesiaca Uechtr.
Pyrus anatolica
Sorbus teodori Liljefors

RUBIACEAE

Galium cracoviense Ehrend.
Galium globuliferum
Galium litorale Guss.
Galium moldavicum (Dobrescu) Franco
Galium viridiflorum Boiss. & Reuter

SALICACEAE

Salix salvifolia Brot. subsp. australis Franco

SANTALACEAE

Thesium ebracteatum Hayne

SAXIFRAGACEAE

Saxifraga berica (Beguinet) D.A. Webb
Saxifraga florulenta Moretti
Saxifraga hirculus L. #
Saxifraga osloënsis Knaben
Saxifraga tombeanensis Boiss. ex Engl.

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum charidemi Lange
Chaenorhinum serpyllifolium (Lange) Lange subsp. lusitanicum
R. Fernandes
Euphrasia genargentea (Feoli) Diana
Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
Linaria algarviana Chav.
Linaria coutinhoi Valdés
Linaria ficalhoana Rouy
Linaria flava (Poiret) Desf.
Linaria hellenica Turrill
Linaria ricardoi Cout.
Linaria tursica B. Valdes & Cabezudo
Linaria tonzigii Lona
Odontites granatensis Boiss.
Pedicularis sudetica Willd.

Verbascum basivelatum
Verbascum degenii
Verbascum litigiosum Samp.
Verbascum purpureum (Janka) Huber-Morath
Verbascum stepporum
Veronica micrantha Hoffmanns. & Link
Veronica euxina Turrill
Veronica oetaea L.-A. Gustavsson
Veronica turrilliana Stoj. et Stef.

SOLANACEAE

Atropa baetica Willk.

THYMELAEACEAE

Daphne petraea Leybold
Daphne rodriguezii Texidor

ULMACEAE

Zelkova abelicea (Lam.) Boiss.

UMBELLIFERAE

Angelica heterocarpa Lloyd
Angelica palustris (Besser) Hoffm.
Apium bermejoi Llorens
Apium repens (Jacq.) Lag.
Athamanta cortiana Ferrarini
Bupleurum capillare Boiss. & Heldr.
Bupleurum kakiskalae Greuter
Eryngium alpinum L.
Eryngium viviparum Gay
Ferula halophila
Laserpitium longiradium Boiss.
Naufraga balearica Constans & Cannon
Oenanthe conioides Lange
Petagnia saniculifolia Guss.
Rouya polygama (Desf.) Coincy
Seseli intricatum Boiss.
Thorella verticillatinundata (Thore) Briq.

VALERIANACEAE

Centranthus kellereri (Stoj. Stef. et Georg.) Stoj. et Stef.
Centranthus trinervis (Viv.) Beguinot

VIOLACEAE

Viola hispida Lam.
Viola jaubertiana Mares & Vigineix
Viola rupestris F.W. Schmidt subsp. relictas Jalas

BRYOPHYTA

Bruchia vogesiaca Schwaegr.
Bryhnia novae-angliae (Sull. & Lesq.) Grout
Bryoerythrophyllum campylocarpum (C. Müll.) Crum.
(Bryoerythrophyllum machadoanum (Sergio)
M.O. Hill)
Buxbaumia viridis (Moug.) Moug. & Nestl.
Cephalozia macounii (Aust.) Aust.
Cynodontium suecicum (H. Arn. & C. Jens.) I. Hag.
Dichelyma capillaceum (Dicks) Myr.
Dicranum viride (Sull. & Lesq.) Lindb.
Distichophyllum carinatum Dix. & Nich.
Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus (Mitt.) Warnst.
Encalypta mutica (I. Hagen)
Hamatocaulis lapponicus (Norrl.) Hedenäs
Herzogiella turfacea (Lindb.) I. Wats.
Hygrohypnum montanum (Lindb.) Broth.
Jungermannia handelii (Schiffn.) Amak.
Mannia triandra (Scop.) Grolle
Marsupella profunda Lindb.
Meesia longiseta Hedw.
Nothothylas orbicularis (Schwein.) Sull.
Orthothecium lapponicum (Schimp.) C. Hartm.
Orthotrichum rogeri Brid.
Petalophyllum ralfsii (Wils.) Nees & Gott.
Plagiomnium drummondii (Bruch & Schimp.) T. Kop.
Riccia breidlerii Jur.
Riella helicophylla (Bory & Mont.) Mont.
Scapania massolongi (K. Müll.) K. Müll.
Sphagnum pylaisii Brid.
Tayloria rudolphiana (Garov) B. & S.
Tortella rigens (N. Alberts)

DRUHY MAKARONÉZSKÉ OBLASTI

PTERIDOPHYTA

HYMENOPHYLLACEAE

Hymenophyllum maderensis Gibby & Lovis

DRYOPTERIDACEAE

Polystichum drepanum (Sw.) C. Presl.

ISOETACEAE

Isoetes azorica Durieu & Paiva ex Milde

MARSILEACEAE

Marsilea azorica Launert & Paiva

ANGIOSPERMAE

ASCLEPIADACEAE

Caralluma burchardii N. E. Brown
Ceropegia chrysantha Svent.

BORAGINACEAE

Echium candicans L. fil.
Echium gentianoides Webb & Coincy
Myosotis azorica H. C. Watson
Myosotis maritima Hochst. in Seub.

CAMPANULACEAE

Azorina vidalii (H. C. Watson) Feer
Musschia aurea (L. f.) DC.
Musschia wollastonii Lowe

CAPRIFOLIACEAE

Sambucus palmensis Link

CARYOPHYLLACEAE

Spergularia azorica (Kindb.) Lebel

CELASTRACEAE

Maytenus umbellata (R. Br.) Mabb.

CHENOPODIACEAE

Beta patula Ait.

CISTACEAE

Cistus chinamadensis Banares & Romero
Helianthemum bystropogophyllum Svent.

COMPOSITAE

Andryala crithmifolia Ait.
Argyranthemum lidii Humphries
Argyranthemum thalassophyllum (Svent.) Hump.
Argyranthemum winterii (Svent.) Humphries
Atractylis arbuscula Svent. & Michaelis
Atractylis preauxiana Schultz.
Calendula maderensis DC.
Cheirolophus duranii (Burchard) Holub
Cheirolophus ghomerytus (Svent.) Holub
Cheirolophus junonianus (Svent.) Holub
Cheirolophus massonianus (Lowe) Hansen & Sund.
Cirsium latifolium Lowe
Helichrysum gossypinum Webb
Helichrysum monogynum Burtt & Sund.
Hypochoeris oligocephala (Svent. & Bramw.) Lack
Lactuca watsoniana Trel.
Onopordum nogalesii Svent.
Onopordum carduelinum Bolle
Pericallis hadrosoma (Svent.) B. Nord.
Phagnalon benettii Lowe
Stemmacantha cynaroides (Chr. Son. in Buch) Ditt
Sventenia bupleuroides Font Quer
Tanacetum ptarmiciflorum Webb & Berth

CONVOLVULACEAE

Convolvulus caput-medusae Lowe
Convolvulus lopez-socasii Svent.
Convolvulus massonii A. Dietr.

CRASSULACEAE

Aeonium gomeraense Praeger
Aeonium saundersii Bolle
Aichryson dumosum (Lowe) Praeg.
Monanthes wildpretii Banares & Scholz
Sedum brissemoretii Raymond-Hamet

CRUCIFERAE

Crambe arborea Webb ex Christ
Crambe laevigata DC. ex Christ
Crambe sventenii R. Petters ex Bramwell & Sund.
Parolinia schizogynoides Svent.
Sinapidendron rupestre (Ait.) Lowe

CYPERACEAE

Carex malato-belizii Raymond

DIPSACACEAE

Scabiosa nitens Roemer & J. A. Schultes

ERICACEAE

Erica scoparia L. subsp. *azorica* (Hochst.) D. A. Webb

EUPHORBIACEAE

Euphorbia handiensis Burchard
Euphorbia lambii Svent.
Euphorbia stygiana H. C. Watson

GERANIACEAE

Geranium maderense P. F. Yeo

GRAMINEAE

Deschampsia maderensis (Haeck. & Born.) Buschm.
Phalaris maderensis (Menezes) Menezes

GLOBULARIACEAE

Globularia ascanii D. Bramwell & Kunkel
Globularia sarcophylla Svent.

LABIATAE

Sideritis cystosiphon Svent.
Sideritis discolor (Webb ex de Noe) Bolle
Sideritis infernalis Bolle
Sideritis marmorea Bolle
Teucrium abutiloides L'Hér.
Teucrium betonicum L'Hér.

LEGUMINOSAE

Anagyris latifolia Brouss. ex. Willd.
Anthyllis lemanniana Lowe
Dorycnium spectabile Webb & Berthel
Lotus azoricus P. W. Ball
Lotus callis-viridis D. Bramwell & D. H. Davis
Lotus kunkelii (E. Chueca) D. Bramwell & al.
Teline rosmarinifolia Webb & Berthel.
Teline salsoloides Arco & Acebes.
Vicia dennesiana H. C. Watson

LILIACEAE

Androcymbium psammophilum Svent.
Scilla maderensis Menezes
Semele maderensis Costa

LORANTHACEAE

Arceuthobium azoricum Wiens & Hawksw.

MYRICACEAE

Myrica rivas-martinezii Santos.

OLEACEAE

Jasminum azoricum L.
Picconia azorica (Tutin) Knobl.

ORCHIDACEAE

Goodyera macrophylla Lowe

PITTOSPORACEAE

Pittosporum coriaceum Dryand. ex. Ait.

PLANTAGINACEAE

Plantago malato-belizii Lawalree

PLUMBAGINACEAE

Limonium arborescens (Brouss.) Kuntze
Limonium dendroides Svent.
Limonium spectabile (Svent.) Kunkel & Sunding
Limonium sventenii Santos & Fernandez Galvan

POLYGONACEAE

Rumex azoricus Rech. fil.

RHAMNACEAE

Frangula azorica Tutin

ROSACEAE

Bencomia brachystachya Svent.
Bencomia sphaerocarpa Svent.
Chamaemeles coriacea Lindl.
Dendriopoterium pulidoi Svent.
Marcetella maderensis (Born.) Svent.
Prunus lusitanica L. subsp. azorica (Mouillef.) Franco
Sorbus maderensis (Lowe) Dode

SANTALACEAE

Kunkeliella subsucculenta Kammer

SCROPHULARIACEAE

Euphrasia azorica H.C. Watson
Euphrasia grandiflora Hochst. in Seub.
Isoplexis chalcantha Svent. & O'Shanahan
Isoplexis isabelliana (Webb & Berthel.) Masferrer
Odontites holliana (Lowe) Benth.
Sibthorpia peregrina L.

SOLANACEAE

Solanum lidii Sunding

UMBELLIFERAE

Ammi trifoliatum (H. C. Watson) Trelease
Bupleurum handiense (Bolle) Kunkel
Chaerophyllum azoricum Trelease
Ferula latipinna Santos
Melanoselinum decipiens (Schrader & Wendl.) Hoffm.
Monizia edulis Lowe
Oenanthe divaricata (R. Br.) Mabb.
Sanicula azorica Guthnick ex Seub.

VIOLACEAE

Viola paradoxa Lowe

BRYOPHYTA

Echinodium spinosum (Mitt.) Jur.
Thamnobryum fernandesii Sergio

OBRATLOVCI

Savci

INSECTIVORA

Talpidae

Desmana moschata
Galemys pyrenaicus

CHIROPTERA

Rhinolophidae

Rhinolophus blasii
Rhinolophus euryale
Rhinolophus ferrumequinum
Rhinolophus hipposideros
Rhinolophus mehelyi
Vespertilionidae
Barbastella barbastellus
Eptesicus bottae
Miniopterus schreibersi
Myotis bechsteini
Myotis blythii

Myotis capaccinii
Myotis dasycneme
Myotis emarginatus
Myotis myotis

RODENTIA

Sciuridae

Pteromys volans (Sciuropterus ruscicus) #
Spermophilus citellus (Citellus citellus) #
Spermophilus suslicus (Citellus suslicus) #

Castoridae

Castor fiber # 1, 2

Microtidae

Microtus cabreriae
Microtus oeconomus arenicola # 2
Microtus tatricus
Spalax graecus

Cricetidae

Mesocricetus newtoni

CARNIVORA

Canidae

Alopex lagopus #
Canis lupus # 1
Cuon alpinus

Ursidae

Ursus arctos # 1
Ursus maritimus

Mustelidae

Gulo gulo #
Lutra lutra #
Mustela lutreola

Felidae

Caracal caracal
Lynx lynx # 1
Lynx pardinus
Panthera pardus

Odobenidae

Odobenus rosmarus

Phocidae

Halichoerus grypus # 2
Monachus monachus
Phoca hispida bottnica 2
Phoca hispida saimensis
Phoca hispida ladogensis
Phoca vitulina # 2

ARTIODACTYLA

Cervidae

Cervus elaphus corsicanus
Rangifer tarandus fennicus 2

Bovidae

Capra aegagrus (natural populations/populations naturelles)
Capra pyrenaica pyrenaica
Gazella subgutturosa
Gazella dorcas
Ovis gmelini musimon (Ovis ammon musimon) (natural populations - Corsica and Sardinia / populations naturelles - Corse et Sardaigne) 2
Rupicapra pyrenaica ornata (Rupicapra rupicapra ornata)
Rupicapra rupicapra balcanica 2

CETACEA

Delphinidae

Tursiops truncatus #

Phocoenidae

Phocoena phocoena #

Ptáci

GAVIIFORMES

Gaviidae

Gavia adamsii
Gavia arctica
Gavia immer
Gavia stellata

PODICIPEDIFORMES

Podicipedidae

Podiceps auritus

PROCELLARIIFORMES

Hydrobatidae

Hydrobates pelagicus #
Oceanodroma castro
Oceanodroma leucorhoa #
Pelagodroma marina

Procellariidae

Bulweria bulwerii
Calonectris diomedea (Procellaria diomedea)
Puffinus assimilis
Puffinus yelkouan mauretanicus (Puffinus puffinus mauretanicus)
Puffinus yelkouan yelkouan (Puffinus puffinus yelkouan)l
Pterodroma feae
Pterodroma madeira

PELECANIFORMES

Phalacrocoracidae

Phalacrocorax aristotelis desmarestii 2
Phalacrocorax pygmaeus

Pelecanidae

Pelecanus crispus
Pelecanus onocrotalus

CICONIIFORMES

Ardeidae

Ardea purpurea
Ardeola ralloides
Botaurus stellaris
Casmerodius albus (Egretta alba)
Egretta garzetta
Ixobrychus minutus
Nycticorax nycticorax

Ciconiidae

Ciconia nigra
Ciconia ciconia

Threskiornithidae

Plegadis falcinellus
Platalea leucorodia

Phoenicopteridae

Phoenicopiterus ruber

ANSERIFORMES

Anatidae

Anser albifrons flavirostris 2
Anser erythropus
Aythya nyroca 2
Branta leucopsis
Branta ruficollis
Bucephala islandica
Cygnus bewickii (Cygnus columbianus bewickii) #
Cygnus cygnus #
Histrionicus histrionicus
Marmaronetta angustirostris (Anas angustirostris)
Mergus albellus
Oxyura leucocephala
Tadorna ferruginea

FALCONIFORMES

Accipitridae

Accipiter brevipes
Accipiter gentilis arrigonii
Accipiter nisus granti
Aegypius monachus
Aquila adalberti
Aquila chrysaetos
Aquila clanga
Aquila heliaca
Aquila nipalensis
Aquila pomarina
Buteo rufinus
Circus gallicus
Circus aeruginosus
Circus cyaneus
Circus macrourus
Circus pygargus
Elanus caeruleus
Gypaetus barbatus
Gyps fulvus
Haliaeetus albicilla

Hieraaetus fasciatus
Hieraaetus pennatus
Milvus migrans
Milvus milvus
Neophron percnopterus
Pernis apivorus

Pandionidae

Pandion haliaetus

Falconidae

Falco biarmicus
Falco columbarius #
Falco eleonorae
Falco naumanni
Falco peregrinus
Falco rusticolus
Falco vespertinus

GALLIFORMES

Tetraonidae

Bonasa bonasia ²
Lagopus mutus helveticus ²
Lagopus mutus pyrenaicus ²
Tetrao tetrix tetrix ²
Tetrao urogallus ² (only T.u. cantabricus in App II / seulement T.u.cantabricus est a l'annexe II)

Phasianidae

Alectoris barbara ²
Alectoris graeca saxatilis ²
Alectoris graeca whitakeri ²
Perdix perdix hispaniolensis ²
Perdix perdix italica ²

GRUIFORMES

Turnicidae

Turnix sylvatica

Rallidae

Crex crex
Fulica cristata
Porphyrio porphyrio
Porzana parva
Porzana porzana
Porzana pusilla

Gruidae

Grus grus

Otididae

Chlamydotis undulata
Otis tarda
Tetrax tetrax

CHARADRIIFORMES

Charadriidae

Charadrius asiaticus 2
Charadrius leschenaultii
Charadrius morinellus (Eudromias morinellus)
Chettusia gregaria 2
Hoplopterus spinosus
Pluvialis apricaria # 2

Scolopacidae

Gallinago media
Limosa lapponica
Numenius tenuirostris
Philomachus pugnax 2
Tringa glareola
Xenus cinereus (Tringa cinereus) 2

Recurvirostridae

Himantopus himantopus
Recurvirostra avosetta

Phalaropodidae

Phalaropus fulicarius
Phalaropus lobatus

Burhinidae

Burhinus oedicnemus

Glaucolidae

Cursorius cursor
Glaucola nordmanni
Glaucola pratincta

Laridae

Chlidonias hybridus
Chlidonias leucopterus
Chlidonias niger

Gelochelidon nilotica
Larus audouinii
Larus genei
Larus melanocephalus
Pagophila eburnea
Sterna albifrons
Sterna caspia (Hydroprogne caspia)
Sterna dougallii
Sterna hirundo
Sterna paradisaea (macrura)
Sterna sandvicensis

Alcidae

Uria aalge ibericus ²

COLUMBIFORMES

Pteroclididae

Pterocles alchata
Pterocles orientalis

Columbidae

Columba bollii
Columba junoniae
Columba palumbus azorica ²
Columba trocaz ²

STRIGIFORMES

Strigidae

Aegolius funereus
Asio flammeus
Bubo bubo
Glaucidium passerinum
Ketupa zeylonensis
Nyctea scandiaca
Strix nebulosa
Strix uralensis
Surnia ulula

CAPRIMULGIFORMES

Caprimulgidae

Caprimulgus europaeus

APODIFORMES

Apodidae

Apus caffer

CORACIIFORMES

Alcedinidae

Alcedo atthis
Halcyon smyrnensis

Coraciidae

Coracias garrulus

PICIFORMES

Picidae

Dendrocopos leucotos
Dendrocopos major canariensis
Dendrocopos major thanneri
Dendrocopos medius
Dendrocopos syriacus
Dryocopus martius
Picoides tridactylus
Picus canus

PASSERIFORMES

Alaudidae

Calandrella brachydactyla
Chersophilus duponti
Galerida theklae
Lullula arborea ²
Melanocorypha calandra
Melanocorypha yeltoniensis

Motacillidae

Anthus campestris

Laniidae

Lanius collurio
Lanius minor

Troglodytidae

Troglodytes troglodytes fridariensis

Muscicapidae

Turdinae

Luscinia svecica (Cyanosylvia svecica)
Oenanthe cyprica (Oenanthe pleschanka cyprica)
Oenanthe leucura
Saxicola dacotiae
Sylviinae
Acrocephalus melanopogon
Acrocephalus paludicola
Hippolais olivetorum
Sylvia nisoria
Sylvia rueppelli
Sylvia sarda
Sylvia undata
Muscicapinae
Ficedula albicollis
Ficedula parva
Ficedula semitorquata

Sittidae

Sitta krueperi
Sitta whiteheadi

Emberizidae

Emberiza caesia
Emberiza cineracea
Emberiza hortulana ²

Fringillidae

Bucanetes githagineus (Rhodopechys githaginea)
Fringilla coelebs ombrosa ²
Fringilla teydea
Loxia scotica
Pyrrhula murina ²

Corvidae

Pyrrhocorax pyrrhocorax

Plazi

CHELONIA (TESTUDINES)

Testudinidae

Testudo graeca
Testudo hermanni
Testudo marginata

Cheloniidae

Caretta caretta
Chelonia mydas

Emydidae

Emys orbicularis
Mauremys caspica
Mauremys leprosa

Tryonychidae

Rafetus euphraticus
Tryonix triunguis

SAURIA

Lacertidae

Gallotia galloti insulanagae
Gallotia simonyi
Lacerta bonnali (Lacerta monticola)
Lacerta clarkorum
Lacerta monticola (Archaeolacerta monticola)
Lacerta schreiberi
Podarcis lilfordi
Podarcis pityusensis

Scincidae

Chalcides simonyi (Chalcides occidentalis)

Gekkonidae

Phyllodactylus europaeus

OPHIDIA (SERPENTES)

Colubridae

Coluber cypriensis
Elaphe quatuorlineata #
Elaphe situla #

Viperidae

Macrovipera schweizeri (Vipera lebetina schweizeri)
Vipera albizona
Vipera barani
Vipera kaznakovi
Vipera pontica
Vipera ursinii
Vipera wagneri

Obojživelníci**CAUDATA***Salamandridae*

Chioglossa lusitanica
 Mertensiella luschani (Salamandra luschani)
 Salamandra atra aurorae²
 Salamandrina terdigitata
 Triturus carnifex (Triturus cristatus carnifex)
 Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)#
 Triturus dobrogicus (Triturus cristatus dobrogicus)
 Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii)#
 Triturus montandoni

Proteidae

Proteus anguinus

Plethodontidae

Hydromantes ambrosii (Speleomantes ambrosii)²
 Hydromantes flavus (Speleomantes flavus)
 Hydromantes genei (Speleomantes genei)
 Hydromantes imperialis (Speleomantes imperialis)
 Hydromantes strinatii (Speleomantes strinatii)²
 Hydromantes supramontes (Speleomantes supramontes)

ANURA*Discoglossidae*

Alytes muletensis
 Bombina bombina#
 Bombina variegata#
 Discoglossus galganoi (incl. Discoglossus jeanneae)
 Discoglossus montalentii
 Discoglossus sardus
 Neurergus crocatus
 Neurergus strauchi

Ranidae

Rana holtzi
 Rana latastei

Pelobatidae

Pelobates fuscus insubricus

Ryby**OSTEICHTHYES****PETROMYZONIFORMES***Petromyzonidae*

Eudontomyzon spp.²
 Lampetra fluviatilis^{1,2} #
 Lampetra planeri^{1,2} #
 Lethenteron zanandreae (Lampetra zanandreae)
 Petromyzon marinus^{1,2} #

ACIPENSERIFORMES*Acipenseridae*

Acipenser naccarii
 Acipenser sturio

SALMONIFORMES*Salmonidae*

Hucho hucho (natural polulations/populations naturelles)²
 Salmo macrostigma²
 Salmo marmoratus²
 Salmo salar (only in freshwater/uniquement en eau douce) #^{1,2}

Coregonidae

Coregonus oxyrhynchus¹ #

CYPRINIFORMES*Cyprinidae*

Alburnus albidus (Alburnus vulturius)²
 Anaecypris hispanica²
 Aspius aspius #^{1,2}
 Barbus capito
 Barbus comiza²
 Barbus meridionalis²
 Barbus plebejus²
 Chalcalburnus chalcoides²
 Chondrostoma genei²
 Chondrostoma lusitanicum²
 Chondrostoma polylepis^{1,2}
 Chondrostoma soetta²
 Chondrostoma toxostoma²
 Gobio albipinnatus²
 Gobio uranoscopus²

Iberocypris palaciosi²
 Ladigesocypris ghigii²
 Leuciscus lucumonis²
 Leuciscus souffia²
 Phoxinellus spp.²
 Rhodeus sericeus amarus #²
 Rutilus alburnoides²
 Rutilus arcasii²
 Rutilus frisii meidingeri²
 Rutilus lemmingii²
 Rutilus macrolepidotus²
 Rutilus pigus²
 Rutilus rubilio²
 Scardinius graecus²

Cobitidae

Cobitis taenia^{1,2} #
 Cobitis trichonica²
 Misgurnus fossilis²
 Sabanejewia aurata²
 Sabanejewia larvata (Cobitis larvata et Cobitis conspersa)²

SILURIFORMES*Siluridae*

Silurus aristotelis²

ATHERINIFORMES*Cyprinodontidae*

Aphanius iberus
 Aphanius fasciatus
 Valencia hispanica
 Valencia letourneuxi

SCORPAENIFORMES*Cottidae*

Cottus gobio^{1,2} #
 Cottus petiti

PERCIFORMES*Percidae*

Gymnocephalus schraetzer²
 Romanichthys valsanicola² (proposed for Appendix II/proposition pour l'Annexe II)
 Zingel spp.²

Gobiidae

Knipowitschia panizzae (Padogobius panizzae)²
 Padogobius nigricans²
 Pomatoschistus canestrini²

CLUPEIFORMES*Clupeidae*

Alosa spp. #²

BEZOBRATLÍ**Členovci****INSECTA***Mantodea*

Apteromantis aptera

Odonata

Coenagrion hylas (Coenagrion freyi)
 Coenagrion mercuriale
 Cordulegaster trinacriae
 Gomphus graslinii
 Leucorrhinia pectoralis
 Lindenia tetraphylla
 Macromia splendens
 Ophiogomphus cecilia
 Oxygastra curtisii

Orthoptera

Baetica ustulata

Coleoptera

Agathidium pulchellum
 Boros schneideri
 Buprestis splendens
 Carabus menetriesi pacholei²
 Carabus olympiae
 Cerambyx cerdo
 Corticaria planula²
 Cucujus cinnaberinus

Dytiscus latissimus
Graphoderus bilineatus
Limonicus violaceus ²
Lucanus cervus ²
Macrolea pubipennis ²
Mesosa myops ²
Morimus funereus ²
Osmoderma eremita
Oxyporus mannerheimii ²
Pytho kolwensis ²
Rosalia alpina
Stephanopachys linearis ²
Stephanopachys substriatus ²
Xyletinus tremulicola ²

Hemiptera

Aradus angularis ²

Lepidoptera

Agriades glandon aquilo ²
Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria # ²
Clossiana improba ²
Coenonympha oedippus
Erebia calcaria
Erebia christi
Erebia medusa polaris ²
Eriogaster catax
Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia
Graellsia isabellae ²
Hesperia comma catena ²
Hypodryas maturna
Lycena dispar
Maculinea nausithous
Maculinea teleius
Melanargia arge
Papilio hospiton
Plebicula golgus
Xestia borealis ²
Xestia brunneopicta ²

CRUSTACEA

Decapoda

Austropotamobius pallipes ²

ARACHNIDA

Pseudoscorpiones

Anthrenochernes stellae ²

Měkkýši

GASTROPODA

Dytocardia

Gibbula nivosa (Med.)

Stylommatophora

Caseolus calculus
Caseolus commixta
Caseolus sphaerula
Discus guerinianus
Discula leacockiana
Discula tabellata
Elona quimperiana
Geomalacus maculosus
Geomitra moniziana
Helicopsis striata austriaca ²
Idiomela (Helix) subplicata ²
Leiostryla abbreviata
Leiostryla cassida
Leiostryla comeocostata
Leiostryla gibba
Leiostryla lamellosa
Vertigo angustior ²
Vertigo genesii ²
Vertigo geyeri ²
Vertigo moulinsiana ²

BIVALVIA

Unionoida

Margaritifera durrovensis (Margaritifera margaritifera) ²

Margaritifera margaritifera ²

Unio crassus